

Rapport

Werkbaar werk bij werknemers naar beroepsgroep

Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid 2004-2013

Brussel, maart 2015

Ria Bourdeaud'hui, Stephan Vanderhaeghe

Dit rapport verstrekt informatie uit de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor voor werknemers en zelfstandige ondernemers. Bekijk alle resultaten op www.werkbaarwerk.be

Bij gebruik van gegevens en informatie uit deze publicatie wordt een correcte bronvermelding op prijs gesteld.

Inhoud

Inleiding	5
1. Gehanteerde methodologie en leeswijzer	6
2. Werkbaarheidsprofiel ongeschoolde/geoefende arbeiders	10
2.1. Werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2013.....	10
2.2. Risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2013.....	12
2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004- 2013.....	14
2.4. Evolutie risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2013 ..	15
3. Werkbaarheidsprofiel geschoolde arbeiders-technici.....	16
3.1. Werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici 2013.....	16
3.2. Risico-indicatoren geschoolde arbeiders-technici 2013.....	18
3.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2013 ...	20
3.4. Evolutie risico-indicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2013.....	21
4. Werkbaarheidsprofiel uitvoerende bedienden	22
4.1. Werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2013.....	22
4.2. Risico-indicatoren uitvoerende bedienden 2013.....	24
4.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2004-2013	26
4.4. Evolutie risico-indicatoren uitvoerende bedienden 2004-2013.....	27
5. Werkbaarheidsprofiel zorg/onderwijsfunctie	28
5.1. Werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2013.....	28
5.2. Risico-indicatoren voor zorg/onderwijsfunctie 2013.....	30
5.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2013	32
5.4. Evolutie risico-indicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2013.....	33
6. Werkbaarheidsprofiel middenkader/professional.....	34
6.1. Werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2013.....	34
6.2. Risico-indicatoren middenkader/professional 2013	36
6.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2004-2013.....	38
6.4. Evolutie risico-indicatoren middenkader/professional 2004-2013	39
7. Werkbaarheidsprofiel kader/directie.....	40

7.1. Werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2013.....	40
7.2. Risico-indicatoren kader/directie 2013.....	42
7.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2004-2013.....	44
7.4. Evolutie risico-indicatoren kader/directie 2004-2013.....	45
Referentielijst	46
Bijlage 1: Werkbaarheidsprofiel zorgmedewerker	47
Werkbaarheidsindicatoren zorgmedewerker 2013.....	47
Risico-indicatoren zorgmedewerker 2013.....	49
Evolutie werkbaarheidsindicatoren zorgmedewerker 2004-2013.....	51
Evolutie risico-indicatoren zorgmedewerker 2004-2013.....	52
Bijlage 2: Werkbaarheidsprofiel onderwijzend personeel	53
Werkbaarheidsindicatoren voor het onderwijzend personeel 2013.....	53
Risico-indicatoren onderwijzend personeel 2013.....	55
Evolutie werkbaarheidsindicatoren onderwijzend personeel 2004-2013.....	57
Evolutie risico-indicatoren onderwijzend personeel 2004-2013.....	58
Besluit	59

Inleiding

Deze nota rapporteert de resultaten van de meting van de Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004-2013 voor de werknemers voor zes beroepsgroepen:

- ▀ ongeschoolde of geoefende arbeiders
- ▀ geschoolde arbeiders en technici
- ▀ uitvoerende bedienden
- ▀ zorg- en onderwijsfuncties¹
- ▀ middenkaders en professionals
- ▀ Kader- en directieleden

Het rapport verstrekt de methodologische basis voor de rapporten² die voor deze beroepsgroepen werden opgemaakt. Centraal staat de evolutie van de vier werkbaarheidsindicatoren (psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans) en de zes risico-indicatoren (werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie, autonomie, relatie directe leiding en arbeidsomstandigheden).

Voorliggende nota is opgedeeld in zeven delen. Het eerste deel beschrijft de methodiek die voor de analyse van de individuele beroepsgroepen werd gehanteerd. Daarna volgt één deel per beroepsgroep. Hierin worden voor 2013 de werkbaarheids- en de risico-indicatoren getoetst op het verschil met het gemiddelde voor Vlaanderen. Per beroepsgroep wordt ook grafisch een synthetisch overzicht gemaakt van de verschillen tussen 2004 en 2013.

In bijlage vindt u de afzonderlijke gegevens voor de zorgmedewerkers en het onderwijzend personeel.³

¹ In bijlage worden de gegevens voor de zorgfuncties en de onderwijsfuncties opgesplitst.

² De rapporten kunt u downloaden op de website www.werkbaarwerk.be

³ De significantietoetsing voor zorgmedewerkers en onderwijzend personeel op het verschil met het (gewogen) Vlaamse gemiddelde is gebaseerd op een indeling in 7 beroepsgroepen: kortgeschoolde arbeiders, geschoolde arbeiders, uitvoerende bedienden, (midden)kader/professional, kader/directie, zorgfuncties en onderwijsfuncties. De significantietoetsing bij de andere beroepsgroepen op het verschil met het (gewogen) Vlaamse gemiddelde is gebaseerd op een indeling in 6 beroepsgroepen: kortgeschoolde arbeiders, geschoolde arbeiders, uitvoerende bedienden, (midden)kader/professional, kader/directie, zorg- en onderwijsfuncties. Pas in 2013 werden zorg- en onderwijsfuncties uitgesplitst in de vragenlijst. Op die manier blijft het rapport ook vergelijkbaar met de analoge rapporten uit 2009 en 2011 (zie voetnoot 6).

1. Gehanteerde methodologie en leeswijzer

Voor een overzicht van de methodologie die voor de werkbaarheidsmonitor werd gehanteerd verwijzen we naar de methodologische nota (Bourdeaud'hui, R., 2013)⁴ en informatiedossier wat maakt werk werkbaar? (Bourdeaud'hui, R., 2013)⁵ beschikbaar op de website www.werkbaarwerk.be.

In voorliggende nota presenteren we de werkbaarheid voor de Vlaamse werknemers uit zes beroepsgroepen op basis van een vergelijking met het Vlaamse gemiddelde. Om beroepsgroepen te vergelijken op het vlak van werkbaarheids- en risico-indicatoren zetten we elke beroepsgroep af tegen het (gewogen) Vlaamse gemiddelde. De gehanteerde techniek voor verschiltoetsing is gebaseerd op effectcoderingen, logistische regressie en de berekening van de bijhorende (Wald) chi-kwadraten. Deze procedure vermijdt cumulatie van fouten door herhaald afhankelijk toetsen, corrigeert voor sterk afwijkende indicatorscores voor omvangrijke beroepsgroepen (grote beroepsgroepen wegen niet meer dan kleine beroepsgroepen), garandeert correcte vergelijkingen en laat reële verschillen tussen de beroepsgroepen aan de oppervlakte komen.

We presenteren de gegevens eerst in tabelvorm zoals beschreven in de leeswijzer in onderstaande tabel: voor elke beroepsgroep wordt voor 2013⁶ voor elk van de vier werkbaarheidsindicatoren en de zes risico-indicatoren berekend welk aandeel van die deelpopulatie tot de niet problematische, tot de problematische en tot de acuut problematische groep behoort. Er wordt nagegaan of deze score afwijkt van het Vlaamse gemiddelde. Wanneer de score voor een specifieke beroepsgroep afwijkt van deze gemiddelden (de gemeten percentageverschillen blijken statistisch significant ($\alpha=0,05$), mogen we ervan uitgaan dat de beroepsgroep een rol speelt in de risico's die werknemers lopen om al dan niet in de (acute) probleemgroep terecht te komen⁷.

⁴ Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S. (2013), [Methodologische nota, beschrijving en vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004, 2007, 2010, 2013 en de werkbaarheidsmonitor zelfstandige ondernemers 2007, 2010, 2013](#) SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2013.

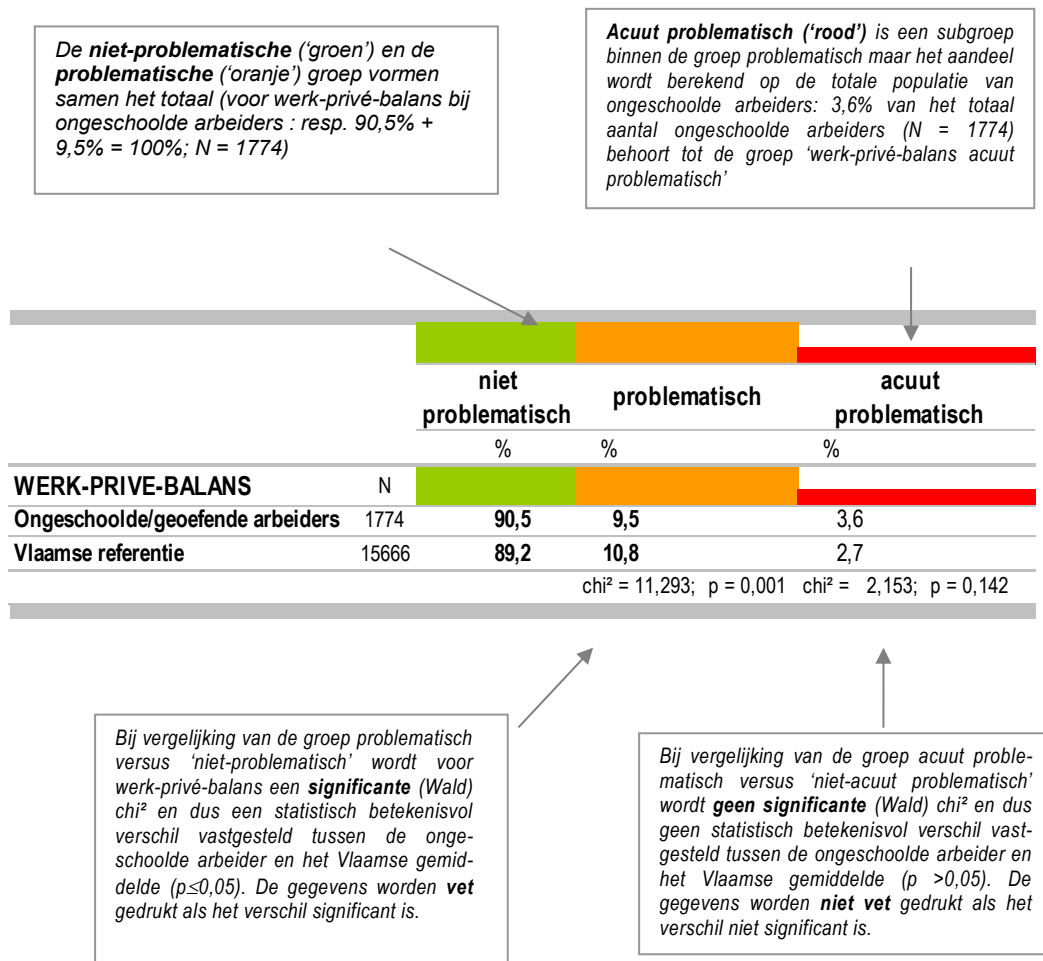
⁵ Bourdeaud'hui, R. & Vanderhaeghe, S. (2011), [Wat maakt werk werkbaar 2004-2007-2010-2013 werknemers? Onderzoek naar determinanten van werkbaar werk op basis van de Vlaamse Werkbaarheidsmonitor 2004-2007-2010-2013 voor werknemers](#), SERV/ Stichting- Innovatie & Arbeid, Brussel, 2013.

⁶ De informatie van de vorige metingen is te vinden in twee publicaties:

- Bourdeaud'hui R. & Vanderhaeghe, S. (2009), [Werkbaar werk bij zes beroepsgroepen: werknemers 2004-2007: Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor werknemers voor zes beroepsgroepen 2004- 2007](#), SERV/STV-Innovatie & Arbeid, Brussel, 2009.
- Bourdeaud'hui R. & Vanderhaeghe, S. (2011), [Werkbaar werk bij zes beroepsgroepen: werknemers 2004-2010: Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor werknemers voor zes beroepsgroepen 2004- 2010](#), SERV/STV-Innovatie & Arbeid, Brussel, 2011

⁷ Omdat autonomie acuut problematisch bij de kaders/directie niet voorkomt in 2004 kan niet getoetst worden op de variatie in de afhankelijke variabele. Om dit probleem op te lossen werd voor die beroepsgroep een fictieve waarneming met een minimaal weegcoëfficiënt toegevoegd. Op die manier is het mogelijk ook voor deze risicofactor via de techniek van deviation na te gaan welke beroepsgroepen afwijken van het Vlaamse gemiddelde.

Tabel 1: Leeswijzer werkbaarheid beroepsgroepen (voorbeeld ongeschoolde/geoefende arbeiders)

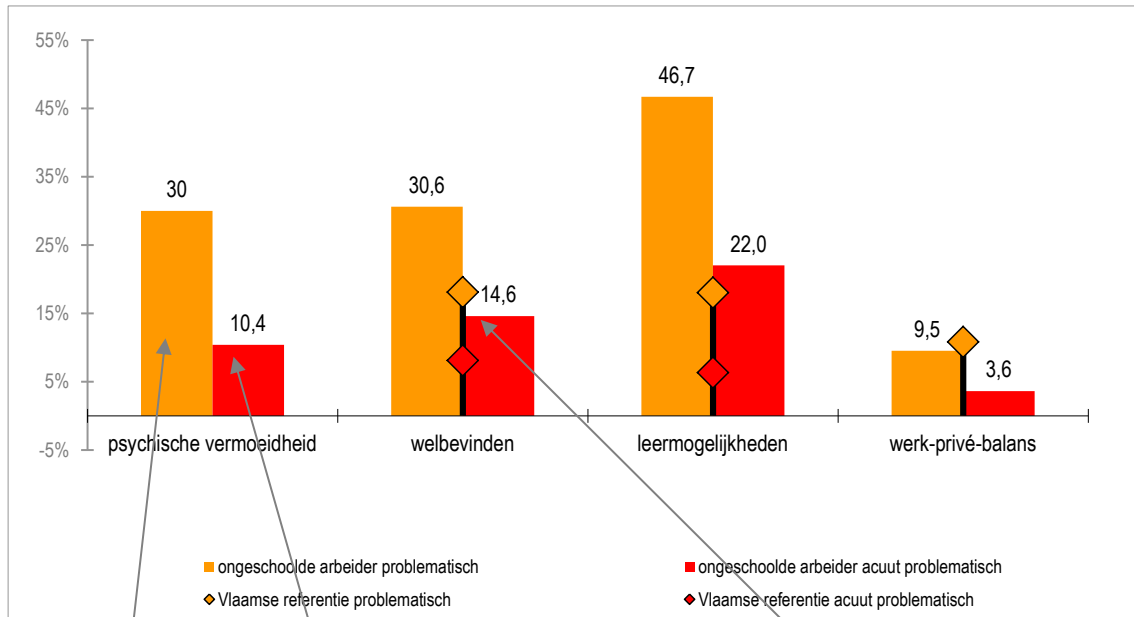

De bevindingen uit de bovenstaande tabel worden voor de verschillen met het Vlaamse gemiddelde ook grafisch voorgesteld⁸. Onderstaande figuur geeft hiervoor de leeswijzer:

⁸ Slechts in een paar gevallen wijkt de richting van het verschil bij een toetsing op basis van het gewogen gemiddelde af van deze zichtbaar op de grafieken waar gebruik wordt gemaakt van het Vlaamse referentiecijfer. Het betreft een toetsing voor:

- uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden acuu problematisch, voor autonomie problematisch/acuu problematisch (Verdere toelichting kan de lezer vinden in hoofdstuk 4)
- onderwijs/zorg functie voor autonomie problematisch, voor belastende arbeidsomstandigheden problematisch/ acuu problematisch
- voor zorgfunctie voor taakvariatie problematisch en acuu problematisch, voor autonomie acuu problematisch

Figuur 1: Leeswijzer werkbaarheidsindicatoren 2013 (voorbeeld ongeschoolde/geoefende arbeiders)

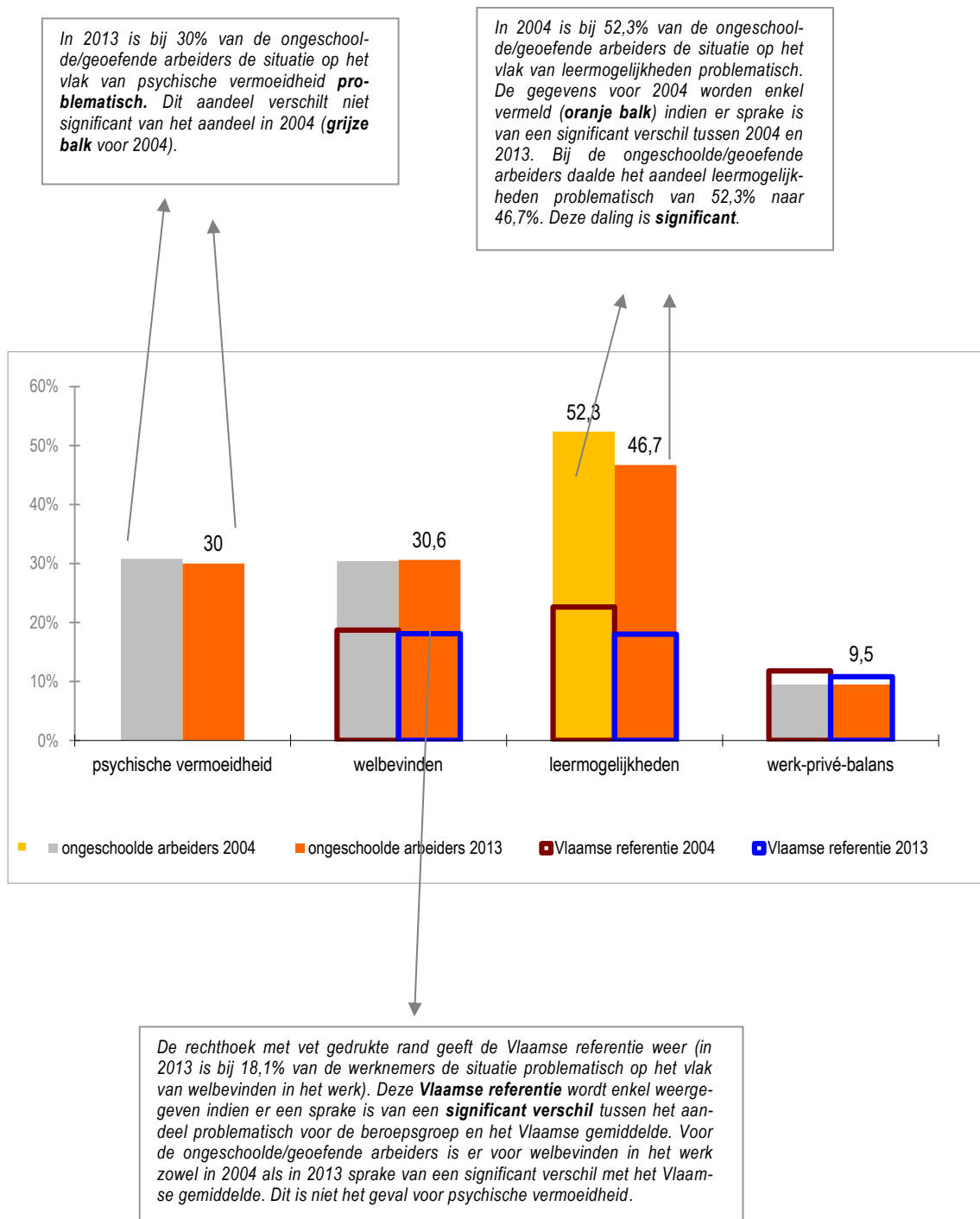

Bij 30% van de ongeschoolde/geoefende arbeiders is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid **problematisch** en bij 10,4% is ze **acuut problematisch**.

Deze vierhoek geeft de Vlaamse referentie weer voor welbevinden op het werk (voor 18,1% van de Vlaamse werknemers is de situatie problematisch op het vlak van welbevinden in het werk). De vierhoek wordt enkel weergegeven in het geval van een **statistisch betekenisvol verschil** tussen de beroepsgroep (hier ongeschoolde/geoefende arbeiders) en het gemiddelde voor Vlaanderen ($p \leq 0,05$). Het aandeel problematisch ligt voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders boven het Vlaamse referentiecijfer (oranje balk is hoger dan oranje vierhoek). Met betrekking tot welbevinden in het werk is er zowel voor het aandeel problematisch als voor het aandeel acuut problematisch (rode vierhoek) een significant verschil.

Voor iedere beroepsgroep wordt een overzichtsgrafiek gemaakt waarin zowel de vergelijking 2004-2013 binnen de beroepsgroep als de vergelijking met het referentiecijfer voor het betrokken jaar wordt voorgesteld. Onderstaande figuur is hiervoor de leeswijzer.

Figuur 2: ·Leeswijzer vergelijking werkbaarheidsindicatoren 2004-2013 (voorbeeld ongeschoolde/geoefende arbeider)

2. Werkbaarheidsprofiel ongeschoolde/geoefende arbeiders⁹

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat gegevens van 1825 ongeschoolde/geoefende arbeiders voor 2013.

2.1. Werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2013

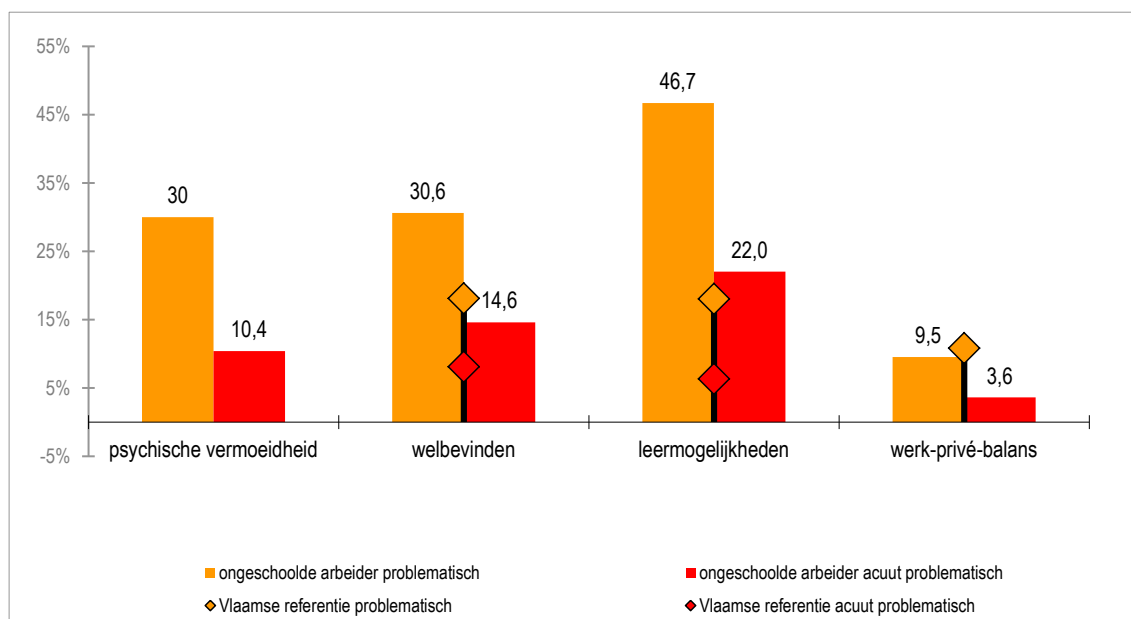
In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 2: Werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders-Vlaanderen , 2013

			niet problematisch	problematisch	acut problematisch
			%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID		N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1764		70,0	30,0	10,4
Vlaamse referentie	15629		70,7	29,3	9,6
			chi ² = 0,032; p = 0,857		chi ² = 0,294; p = 0,588
WELBEVINDEN IN HET WERK		N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1776		69,4	30,6	14,6
Vlaamse referentie	15659		81,9	18,1	8,1
			chi ² = 240,598; p = 0,000		chi ² = 135,648; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN		N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1749		53,3	46,7	22,0
Vlaamse referentie	15428		82,0	18,0	6,3
			chi ² = 938,846; p = 0,000		chi ² = 389,661 p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS		N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1774		90,5	9,5	3,6
Vlaamse referentie	15666		89,2	10,8	2,7
			chi ² = 11,293; p = 0,001		chi ² = 2,153; p = 0,142

⁹ Deze beroepsgroep komt overeen met deze beschreven in het dossier werkbaar werk kortgeschoolde arbeiders beschikbaar op de website www.serv.be/werkbaarwerk

Figuur 3: Werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders-Vlaanderen, 2013

Voor de indicatorscore **psychische vermoeidheid** is er in 2013 geen significant verschil tussen de ongeschoolde arbeiders en het gemiddelde voor Vlaanderen:

- Voor 30% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 10,4% is ze acut problematisch ('acute werkstress').

Voor **welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans** zijn er in 2013 wel significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een groter aandeel van de ongeschoolde arbeiders problematisch. Voor werk-privé-balans is de situatie omgekeerd.

- Voor 30,6% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 14,6% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie lager namelijk op 8,1%.
- Bij 46,7% van de ongeschoolde arbeiders de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,0%. Bij 22,0% van de ongeschoolde arbeiders is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,3%.
- Voor 9,5% van de ongeschoolde arbeiders is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt lager dan de Vlaamse referentie van 10,8%. Voor 3,6% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt niet van de Vlaamse referentie.

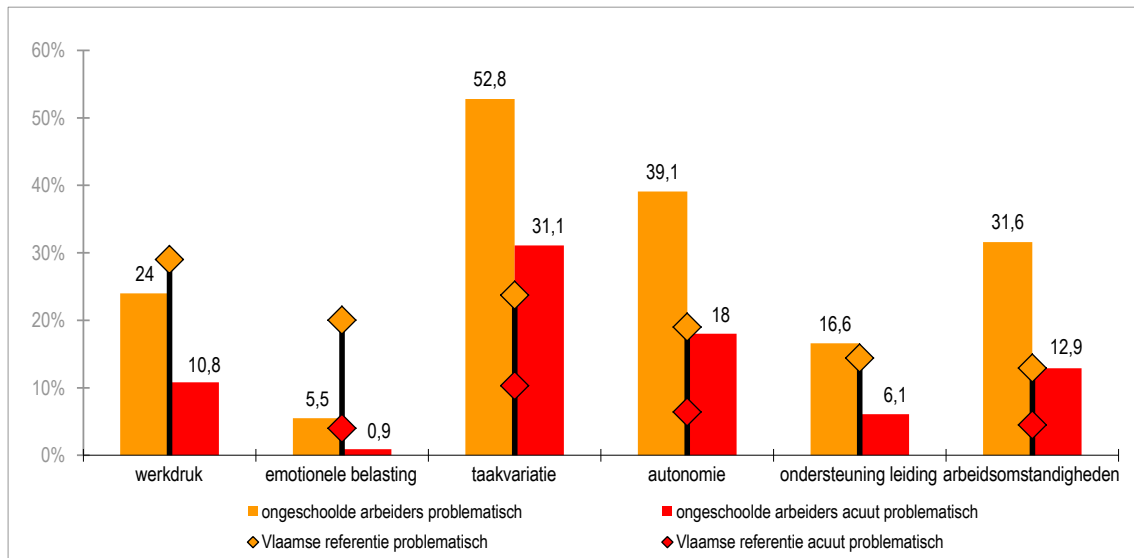
2.2. Risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de risico-indicatoren voor de ongeschoolde/geoefende arbeiders vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 3: Risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders-Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1758	76,0	24,0	10,8
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 47,091; p = 0,000		chi ² = 2,207; p = 0,137
EMOTIONELE BELASTING	N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1757	94,5	5,5	0,9
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 202,696; p = 0,000		chi ² = 34,223; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1760	47,2	52,8	31,1
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 974,390; p = 0,000		chi ² = 499,064; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1753	60,9	39,1	18,0
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 562,226; p = 0,000		chi ² = 124,986; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1754	83,4	16,6	6,1
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 6,877; p = 0,009		chi ² = 1,429; p = 0,232
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Ongeschoolde/geoefende arbeiders	1806	68,4	31,6	12,9
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 571,740; p = 0,000		chi ² = 186,374; p = 0,000

Figuur 4: Risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders-Vlaanderen, 2013

Voor alle risico-indicatoren zien we in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De ongeschoolde arbeiders laten voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden minder gunstige scores zien. Voor werkdruk en emotionele belasting is het beeld omgekeerd.

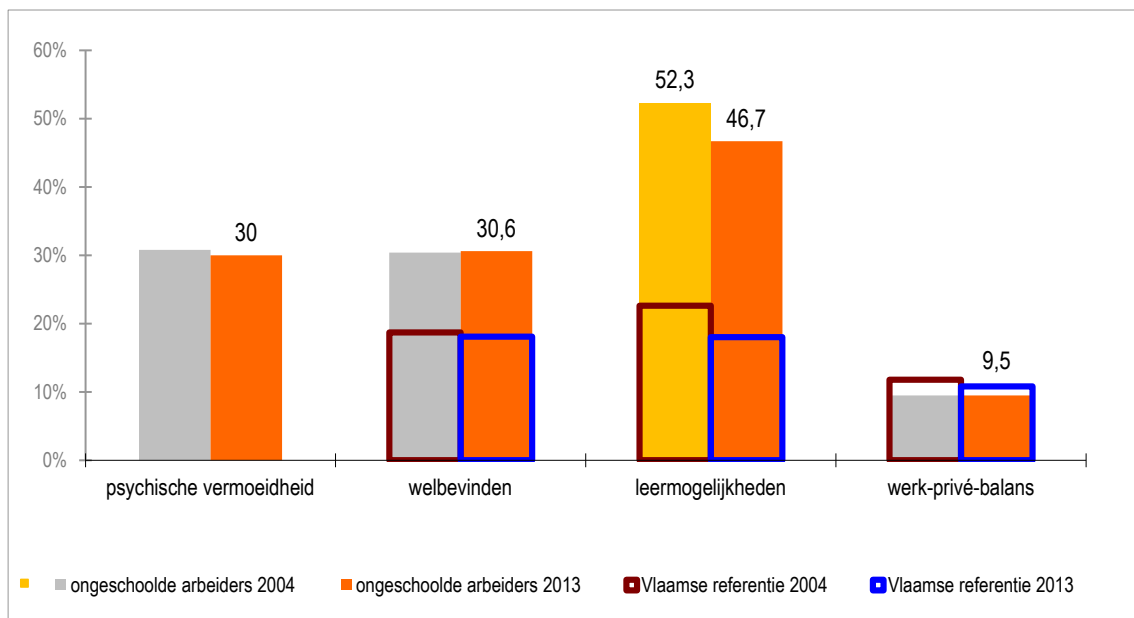
- Voor 24,0% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 29,0%. Voor 10,8% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 5,5 % van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt op minder dan een derde van het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 0,9% en ligt ook lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 52,8 % van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage is meer dan het dubbele van het Vlaamse referentiecijfer, dat op 23,7% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 31,1%. Dit aandeel is meer dan drie keer het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,3% ligt.
- Bij 39,1% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage ligt meer dan dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 19,0%. Bij 18,0% van de ongeschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit percentage ligt dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 6,4%.
- Voor 16,6% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe lei-

ding'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt met 14,4% lager. Voor 6,1% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

- Bij 31,6% van de ongeschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is bijna drie keer het Vlaamse referentiecijfer, dat op 12,9 ligt. Bij 12,9% van de ongeschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is meer dan het dubbele van het Vlaamse referentiecijfer van 4,5%.

2.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2013

Figuur 5: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) ongeschoolde/geoefende arbeiders- Vlaanderen, 2004-2013

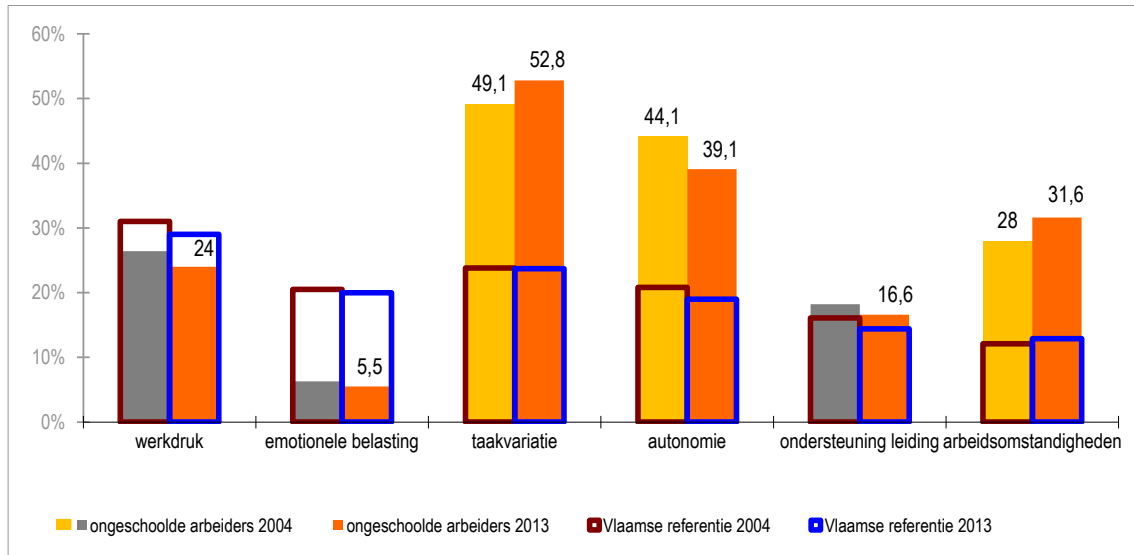

Voor leermogelijkheden is er voor de ongeschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel leermogelijkheden problematisch is gedaald van 52,3% naar 46,7%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden groter voor de ongeschoolde arbeiders dan in Vlaanderen. Voor werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de ongeschoolde arbeiders kleiner dan dat voor Vlaanderen. De situatie is volledig analoog in 2013.

2.4. Evolutie risico-indicatoren ongeschoolde/geoefende arbeiders 2004-2013

Figuur 6: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) ongeschoolde/geoefende arbeiders- Vlaanderen, 2004-2013

Voor drie van de zes risico-indicatoren is er bij de ongeschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel taakvariatie problematisch is gestegen van 49,1% naar 52,8%. Ook voor belastende arbeidsomstandigheden is er sprake van het aandeel problematische voor ongeschoolde arbeiders van 28% in 2004 naar 31,6% in 2013. Voor autonomie is er sprake van een daling van het aandeel problematisch van 44,1% naar 30,8%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en belastende arbeidsomstandigheden groter voor de ongeschoolde arbeiders dan het Vlaams gemiddelde. Bij de risicofactoren werkdruk en emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. De ongeschoolde arbeiders scoren voor het aandeel problematisch onder het gemiddelde voor Vlaanderen. De situatie in 2013 is volledig analoog met die van 2004.

3. Werkbaarheidsprofiel geschoolde arbeiders-technici

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat gegevens van 2527 geschoolde arbeiders-technici voor 2013.

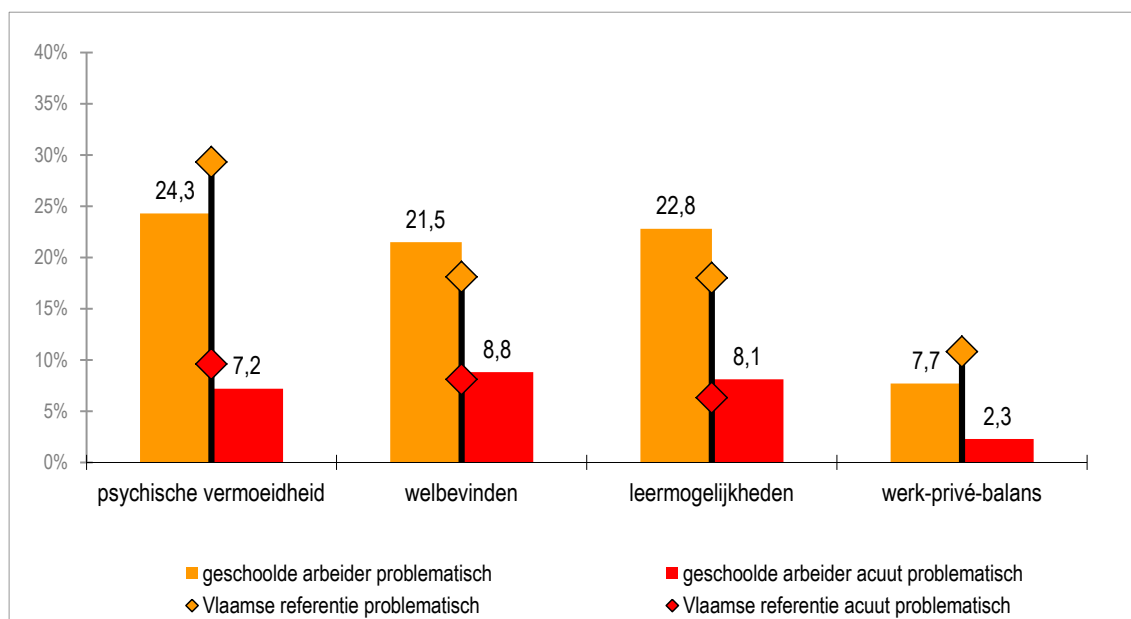
3.1. Werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor de geschoolde arbeiders-technici vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 4: Werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders/technici- Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Geschoolde arbeiders	2484	75,7	24,3	7,2
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 43,164; p = 0,000		chi ² = 27,157; p = 0,000
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Geschoolde arbeiders	2487	78,4	21,6	8,8
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 37,590; p = 0,000		chi ² = 9,392; p = 0,002
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Geschoolde arbeiders	2447	77,2	22,8	8,1
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 146,439; p = 0,000		chi ² = 67,497; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Geschoolde arbeiders	2483	92,3	7,7	2,4
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 49,164; p = 0,000		chi ² = 3,629; p = 0,057

Figuur 7: Werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders/technici- Vlaamse referentie, 2013

Voor alle werkbaarheidsindicatoren (**psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans**) zijn er in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een groter aandeel van de geschoolde arbeiders problematisch. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is de situatie omgekeerd.

- Voor 24,3% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 29,3% ligt. Voor 7,2% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt hiervoor op 9,6%.
- Voor 21,5% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 8,8% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie lager namelijk op 8,1%.
- Bij 22,8% van de geschoolde arbeiders de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,0%. Bij 8,1% van de geschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,3%.
- Voor 7,7% van de geschoolde arbeiders is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt lager dan de Vlaamse referentie van 10,8%. Voor 2,3% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit percentage verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

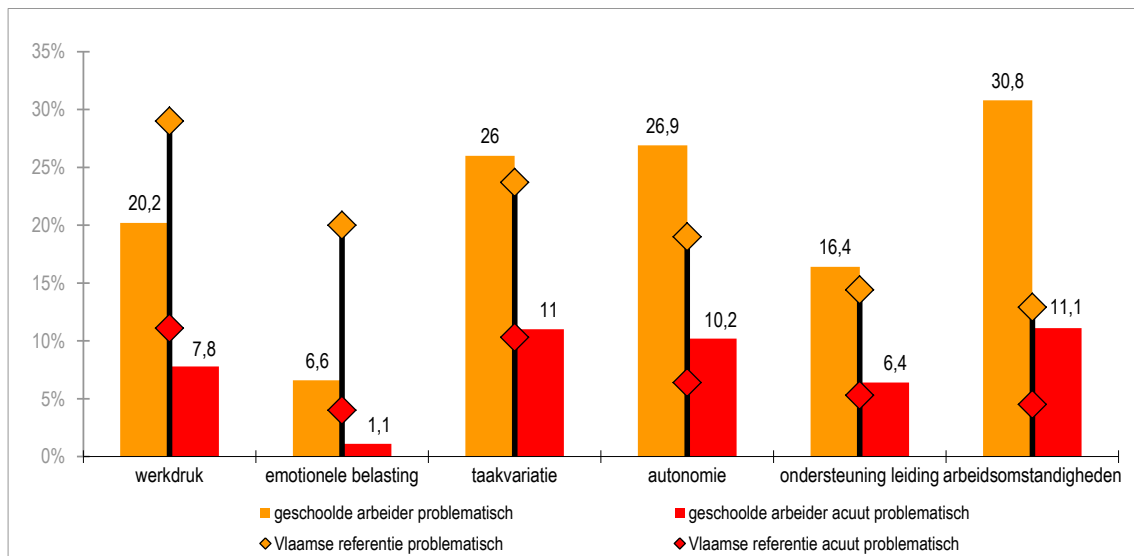
3.2. Risico-indicatoren geschoolde arbeiders-technici 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de risico-indicatoren voor de geschoolde arbeiders-technici vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 5: Risico-indicatoren geschoolde arbeiders/technici- Vlaanderen, 2013

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Geschoolde arbeiders	2443	79,8	20,2	7,8
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² =151,451; p = 0,000		chi ² = 44,844; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING	N			
Geschoolde arbeiders	2440	93,4	6,6	1,1
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² =224,777; p = 0,000		chi ² = 40,232; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
Geschoolde arbeiders	2444	74,0	26,0	11,0
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² =104,050; p = 0,000		chi ² = 60,367; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Geschoolde arbeiders	2439	73,1	26,9	10,2
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² =222,985; p = 0,000		chi ² = 55,530; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Geschoolde arbeiders	2446	83,6	16,4	6,4
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 7,252; p = 0,007		chi ² = 3,929; p = 0,047
ARBEIDSMOMSTANDIGHEDEN	N			
Geschoolde arbeiders	2513	69,2	30,8	11,1
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² =604,350; p = 0,000		chi ² =161,263; p = 0,000

Figuur 8: Risico-indicatoren geschoolde arbeiders/technici- Vlaanderen, 2013

Voor alle de risico-indicatoren zien we in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De geschoolde arbeiders laten voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden minder gunstige scores zien. Voor werkdruk en emotionele belasting is het beeld omgekeerd.

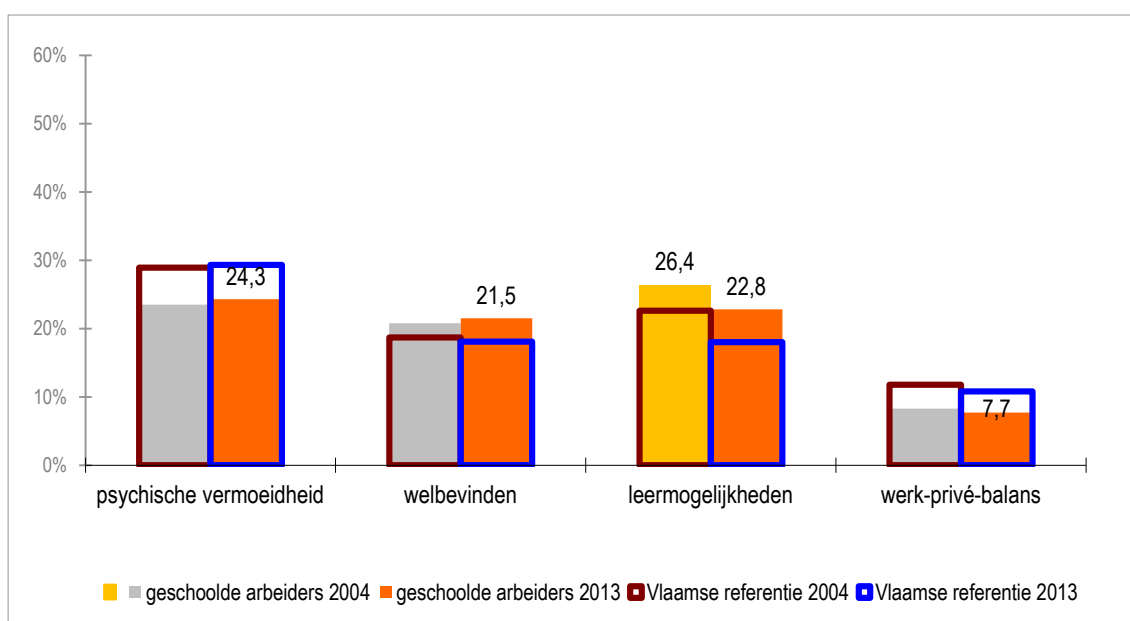
- Voor 20,2% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 29,0%. Voor 7,8% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is lager dan de Vlaamse referentie van 11,1%.
- Bij 6,6% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt op ongeveer een derde van het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 1,1% en ligt ook lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 26,0% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 23,7% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 11,0%. Ook dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,3% ligt.
- Bij 26,9% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 19,0%. Bij 10,2% van de geschoolde arbeiders is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit percentage ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 6,4%.
- Voor 16,4% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Het Vlaamse referentiecijfer ligt met 14,4% lager. Voor 6,4% is de situatie

acut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 5,3%.

- Bij 30,8% van de geschoolde arbeiders is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 12,9% ligt. Bij 11,1% van de geschoolde arbeiders is er sprake van een acut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,5%.

3.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2013

Figuur 9: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) geschoolde arbeiders/technici - Vlaanderen, 2004-2013

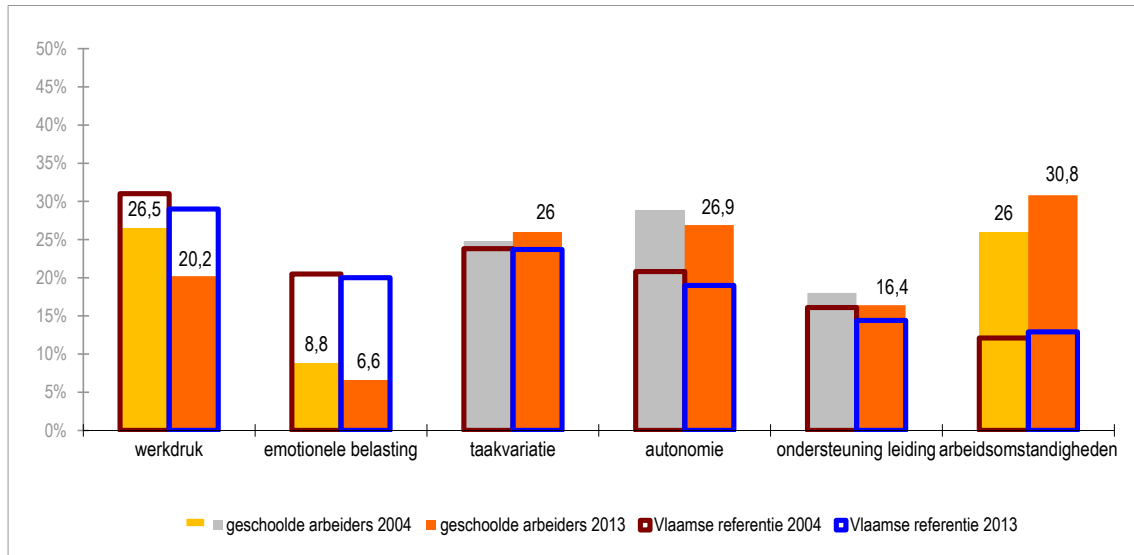

Voor leermogelijkheden is er voor de geschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel leermogelijkheden problematisch is gedaald van 26,4% naar 22,8%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor psychisch vermoeidheid en werk-privé-balans kleiner voor de geschoolde arbeiders dan in Vlaanderen. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden krijgen we het omgekeerde beeld. De situatie is volledig analoog voor 2013.

3.4. Evolutie risico-indicatoren geschoolde arbeiders-technici 2004-2013

Figuur 10: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) geschoolde arbeiders/technici - Vlaanderen, 2004-2013

Voor werkdruk, emotionele belasting en belastende arbeidsomstandigheden is er bij de geschoolde arbeiders sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel werkdruk problematisch daalde van 26,5% naar 20,2%. Ook voor emotionele belasting is er sprake van een daling van het aandeel problematisch van 8,8% naar 6,6%. Het aandeel arbeidsomstandigheden problematisch steeg in deze periode van 26% naar 32,1%.

In 2013 was het aandeel problematisch voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en belastende arbeidsomstandigheden groter voor de geschoolde arbeiders dan de het gemiddelde voor Vlaanderen. Bij de risicofactoren werkdruk en emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. De geschoolde arbeiders scoren voor het aandeel problematisch voor deze indicatoren onder het gemiddelde voor Vlaanderen. De situatie in 2013 is volledig analoog met deze van 2004.

4. Werkbaarheidsprofiel uitvoerende bedienden

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat gegevens van 4747 uitvoerende bedienden voor 2013.

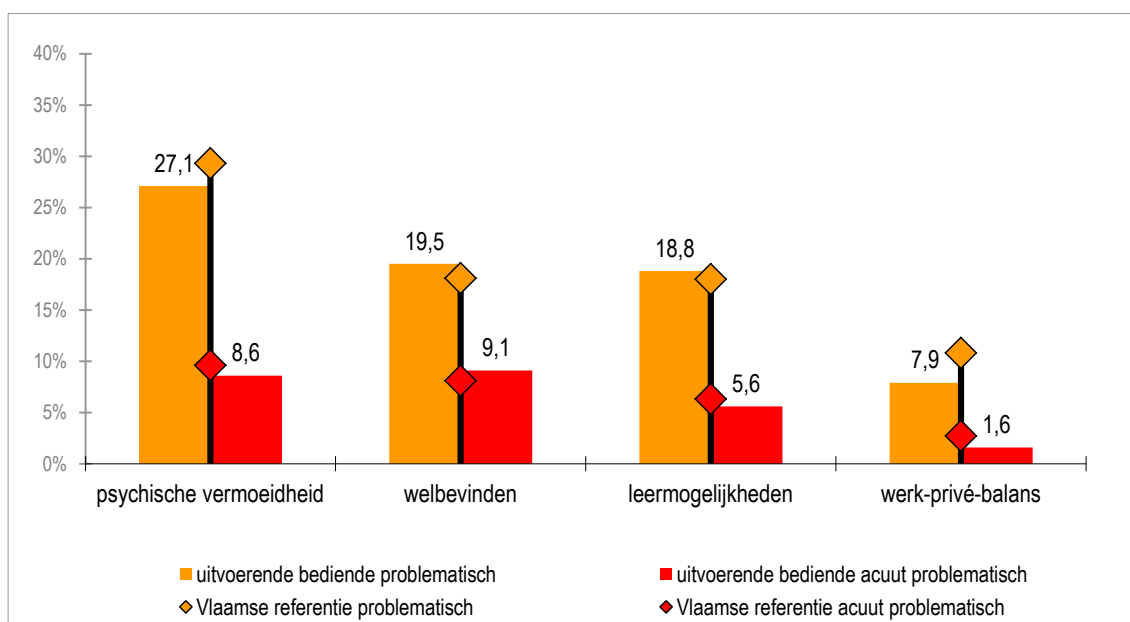
4.1. Werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor de uitvoerende bedienden vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 6: Werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden - Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Uitvoerende bedienden	4653	72,9	27,1	8,6
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 16,286; p = 0,000		chi ² = 9,808; p = 0,002
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Uitvoerende bedienden	4653	80,5	19,5	9,1
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 18,058; p = 0,000		chi ² = 19,233; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Uitvoerende bedienden	4601	81,2	18,8	5,6
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 75,259; p = 0,000		chi ² = 22,461; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Uitvoerende bedienden	4655	92,1	7,9	1,6
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 70,196; p = 0,000		chi ² = 36,148; p = 0,000

Figuur 11: Werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden - Vlaanderen, 2013

Voor alle werkbaarheidsindicatoren (**psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk, leermogelijkheden en werk-privé-balans**) zijn er in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is de situatie voor een kleiner aandeel van de uitvoerende bedienden problematisch. Voor welbevinden en leermogelijkheden is de situatie omgekeerd.

- Voor 27,1% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 29,3% ligt. Voor 8,6% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Ook dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 9,6%.
- Voor 19,5% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 9,1% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie lager namelijk op 8,1%.
- Bij 18,8% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,0%. Bij 5,6% van de uitvoerende bedienden is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹⁰.
- Voor 7,9% van de uitvoerende bedienden is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt lager dan de Vlaam-

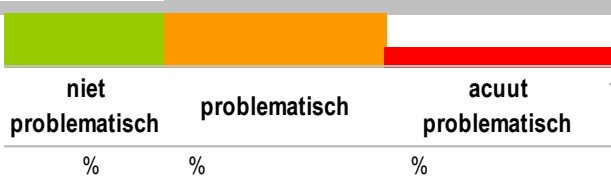
¹⁰ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor leermogelijkheden acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

se referentie van 10,8%. Voor 1,6% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Dit percentage ligt lager dan Vlaamse referentiecijfer van 2,7%.

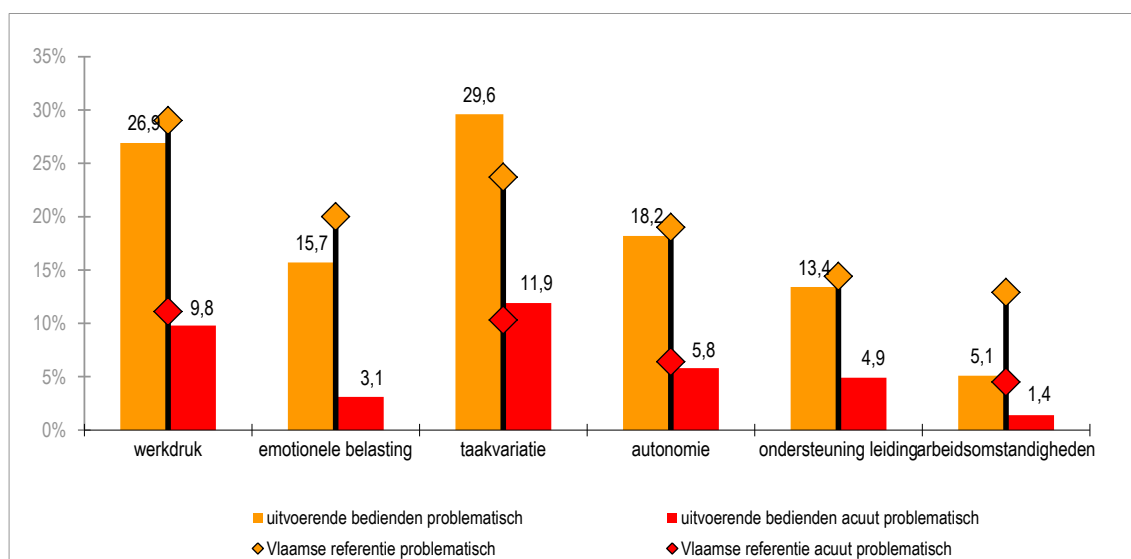
4.2. Risico-indicatoren uitvoerende bedienden 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor de uitvoerende bedienden vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 7: Risico-indicatoren uitvoerende bedienden - Vlaanderen , 2013

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Uitvoerende bedienden	4611	73,1	26,9	9,8
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 31,487; p = 0,000		chi ² = 17,344; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING	N			
Uitvoerende bedienden	4609	84,3	15,7	3,1
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 6,808; p = 0,000		chi ² = 0,004; p = 0,949
TAAKVARIATIE	N			
Uitvoerende bedienden	4612	70,4	29,6	11,9
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 245,165; p = 0,000		chi ² = 89,000; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Uitvoerende bedienden	4604	81,8	18,2	5,8
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 45,819; p = 0,000		chi ² = 16,999; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Uitvoerende bedienden	4611	86,6	13,4	4,9
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 5,134; p = 0,023		chi ² = 3,171; p = 0,075
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
Uitvoerende bedienden	4721	94,9	5,1	1,4
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 33,451; p = 0,000		chi ² = 3,947; p = 0,047

Figuur 12: Risico-indicatoren uitvoerende bedienden - Vlaanderen, 2013

Voor alle risico-indicatoren zien we in 2013 een significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De uitvoerende bedienden laten voor taakvariatie en autonomie minder gunstige scores zien. Voor werkdruk, emotionele belasting, relatie leiding en belastende arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

- Voor 29,6% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 29,0%. Voor 9,8% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is lager dan de Vlaamse referentie van 11,1%.
- Bij 15,7% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 3,1%. Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 29,6% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 23,7% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 11,9%. Ook dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,3%.
- Bij 18,2% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit percentage verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹¹. Bij 5,8% van de uitvoerende bedienden is er sprake van

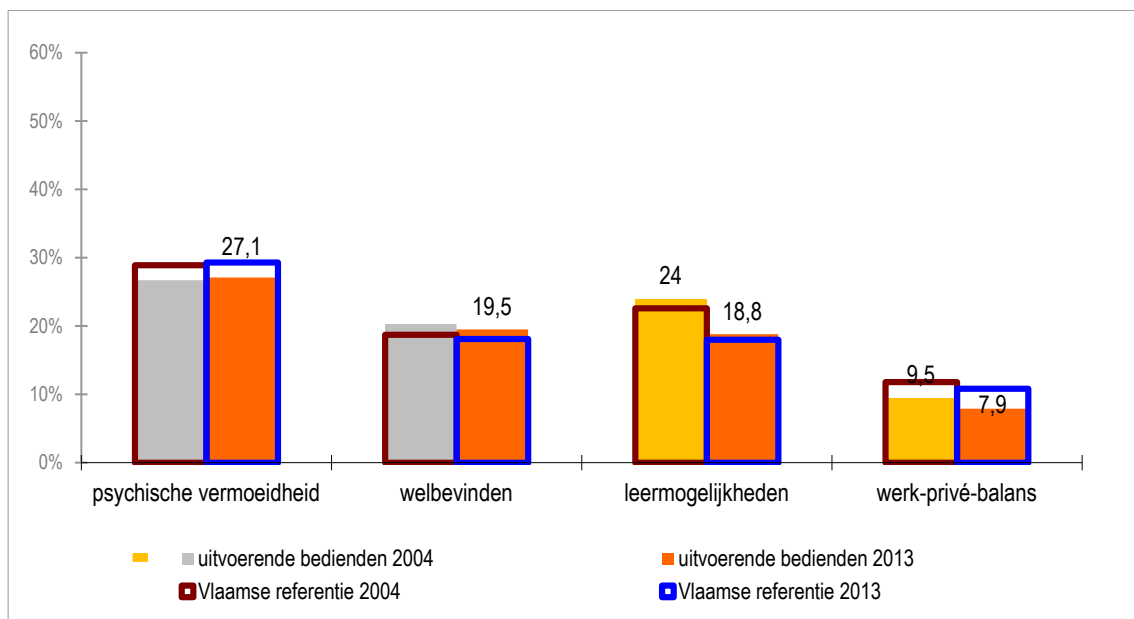
¹¹ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor autonomie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Ook dit percentage verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹².

- Voor 13,4% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 14,4%. Voor 4,9% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 5,1% van de uitvoerende bedienden is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 12,9% ligt. Bij 1,4% van de uitvoerende bedienden is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Ook dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 4,5%.

4.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren uitvoerende bedienden 2004-2013

Figuur 13: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) uitvoerende bedienden - Vlaanderen, 2004-2013

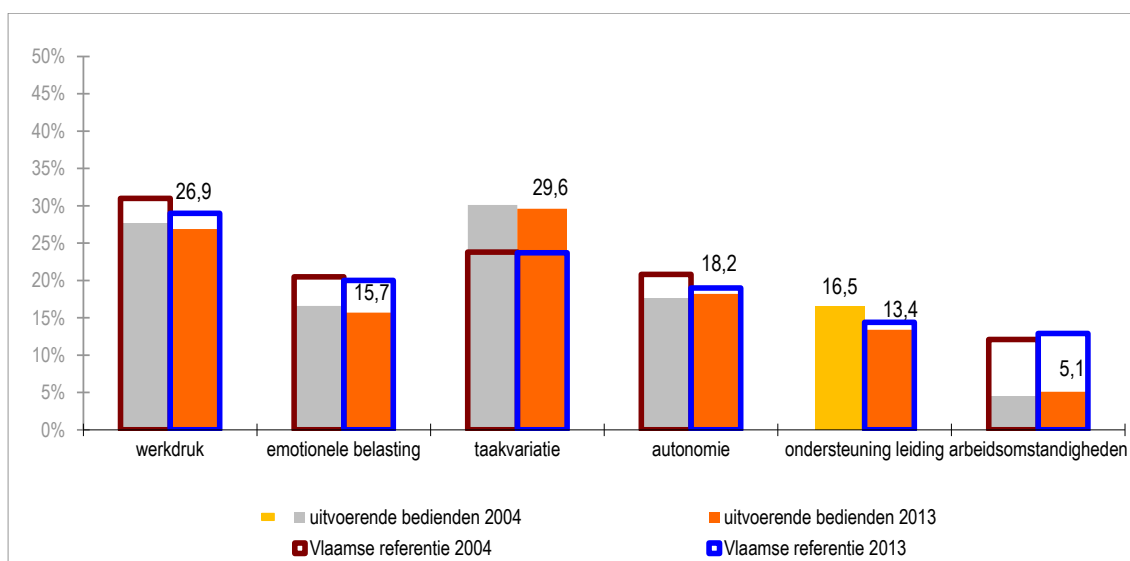
Voor leermogelijkheden en werk-privébalans is er voor de uitvoerende bedienden sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel met problematische leermogelijkheden daalde van 24% naar 18,8%. Het aandeel werk-privé problematisch daalde voor de uitvoerende bedienden van 9,5% naar 7,9%.

¹² De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de uitvoerende bedienden voor autonomie acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

In 2004 was het aandeel problematisch voor psychisch vermoeidheid en werk-privé-balans kleiner voor de uitvoerende bedienden dan in Vlaanderen. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden krijgen we het omgekeerde beeld. De situatie is volledig analoog voor 2013.

4.4. Evolutie risico-indicatoren uitvoerende bedienden 2004-2013

Figuur 14: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) uitvoerende bedienden - Vlaanderen, 2004-2013

Op het vlak van ondersteuning directe leiding is er bij de uitvoerende bedienden sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013 sprake van een daling van het aandeel problematisch van 16,5% naar 13,4%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor taakvariatie en autonomie¹³ groter voor de uitvoerende bedienden dan het gemiddelde voor Vlaanderen. Bij de risicofactoren werkdruk, emotionele belasting en belastende arbeidsomstandigheden krijgen we het omgekeerde beeld. Bij de uitvoerende bedienden ligt het aandeel problematisch onder het gemiddelde voor Vlaanderen. Deze situatie in 2013 is analoog met die van 2004. In 2013 ligt bijkomend het aandeel relatie leiding problematisch onder het gemiddelde.

¹³ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor 2004 en voor 2010 voor de uitvoerende bedienden voor autonomie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde.

5. Werkbaarheidsprofiel zorg/onderwijsfunctie

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat gegevens van 3137 werknemers met een zorg- of onderwijsfunctie voor 2013.

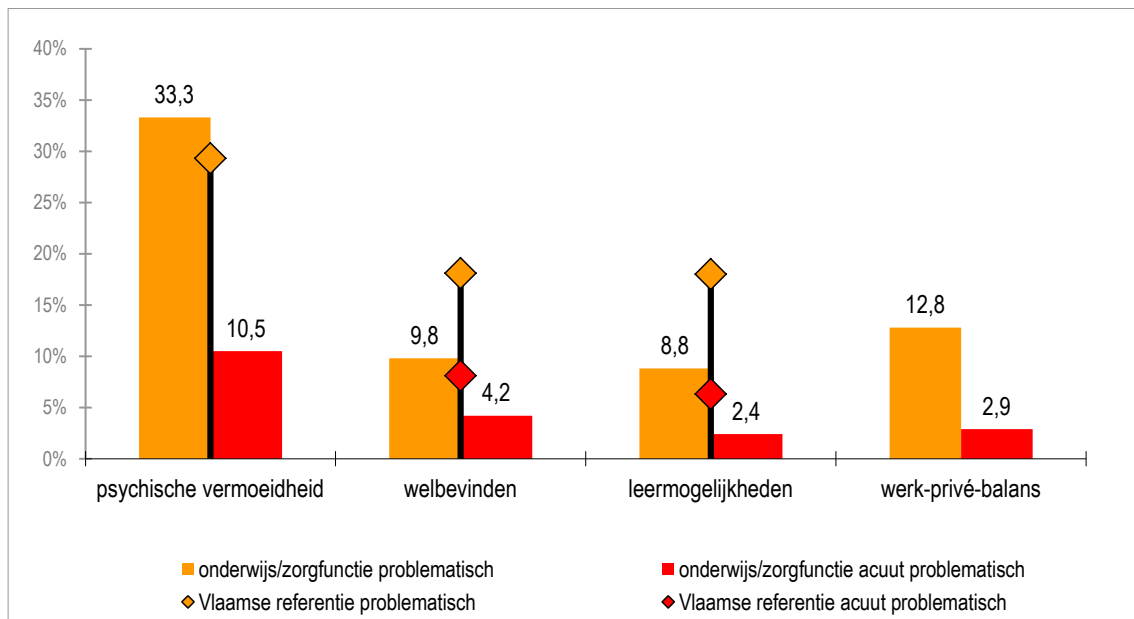
5.1. Werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor de werknemers met een zorg- of onderwijsfunctie vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 8: Werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie - Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3064	66,7	33,3	10,5
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 18,424; p = 0,000		chi ² = 0,859; p = 0,354
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3072	90,2	9,8	4,2
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 126,846; p = 0,000		chi ² = 48,318; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3037	91,2	8,8	2,4
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 37,086; p = 0,000		chi ² = 6,742; p = 0,009
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3085	87,2	12,8	2,9
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 3,725; p = 0,054		chi ² = 0,042; p = 0,838

Figuur 15: Werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie - Vlaanderen, 2013

Voor werk-privébalans is er geen verschil met het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 12,8% van de zorg/onderwijsfunctie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie') en voor 2,9% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict').

Voor psychische vermoeidheid, welbevinden in het werk en leermogelijkheden zijn er in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor welbevinden in het werk en leermogelijkheden is de situatie voor een kleiner aandeel van de zorg/onderwijsfunctie problematisch. Voor psychische vermoeidheid is de situatie omgekeerd.

- Voor 33,3% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,3%. Voor 10,5% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Voor 9,8% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 4,2% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie hoger namelijk op 8,1%.
- Bij 8,8% van de zorg/onderwijsfunctie de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,0%. Bij 2,4% van de zorg/onderwijsfunctie is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,3%.

5.2. Risico-indicatoren voor zorg/onderwijsfunctie 2013¹⁴

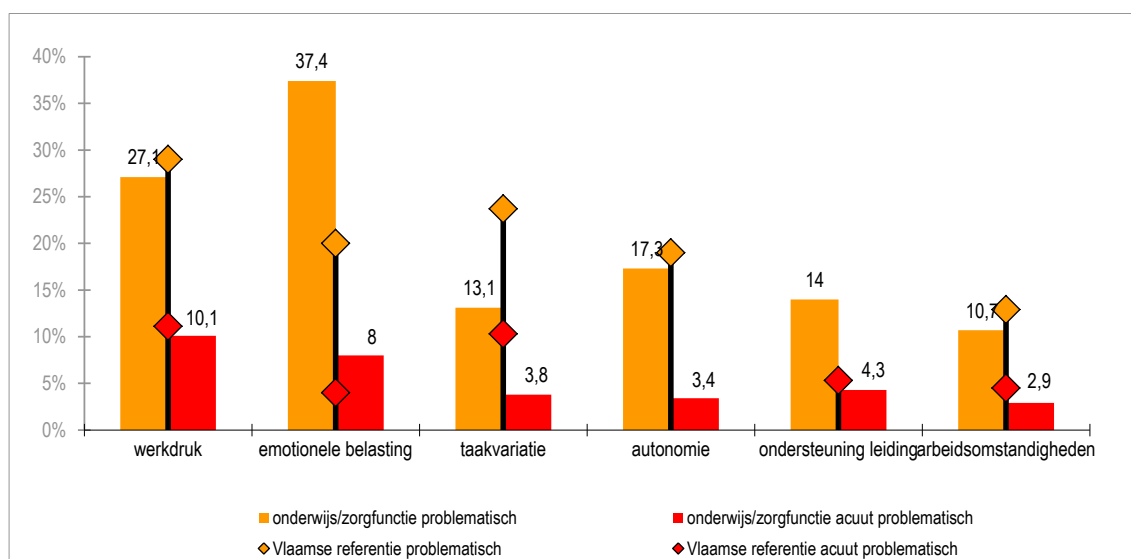
In de onderstaande tabel en figuur worden de risico-indicatoren voor de werknemers met een zorg- of onderwijsfunctie vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 9: Risico-indicatoren zorg/onderwijsfunctie - Vlaanderen, 2013

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3042	72,9	27,1	10,1
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 21,746; p = 0,000		chi ² = 9,694; p = 0,002
EMOTIONELE BELASTING	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3037	62,6	37,4	8,0
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 644,417; p = 0,000		chi ² = 144,601; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3050	86,9	13,1	3,8
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 26,532; p = 0,000		chi ² = 12,279; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3035	82,7	17,3	3,4
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 26,581; p = 0,000		chi ² = 0,751; p = 0,386
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3039	86,0	14,0	4,3
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 0,885; p = 0,347		chi ² = 8,978; p = 0,003
ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN	N			
Onderwijs of zorgfunctie	3109	89,3	10,7	2,9
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 20,931; p = 0,000		chi ² = 6,746; p = 0,009

¹⁴ In bijlage 1 zijn de gegevens opgenomen voor de zorgfuncties, in bijlage 2 de gegevens voor de onderwijsfuncties.

Figuur 16: Risico-indicatoren zorg/onderwijsfunctie - Vlaanderen, 2013

Voor alle risico-indicatoren zien we in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De zorg/onderwijsfunctie laten voor werkdruk, taakvariatie, ondersteuning leiding gunstigere scores zien. Voor emotionele belasting, autonomie en belastende arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

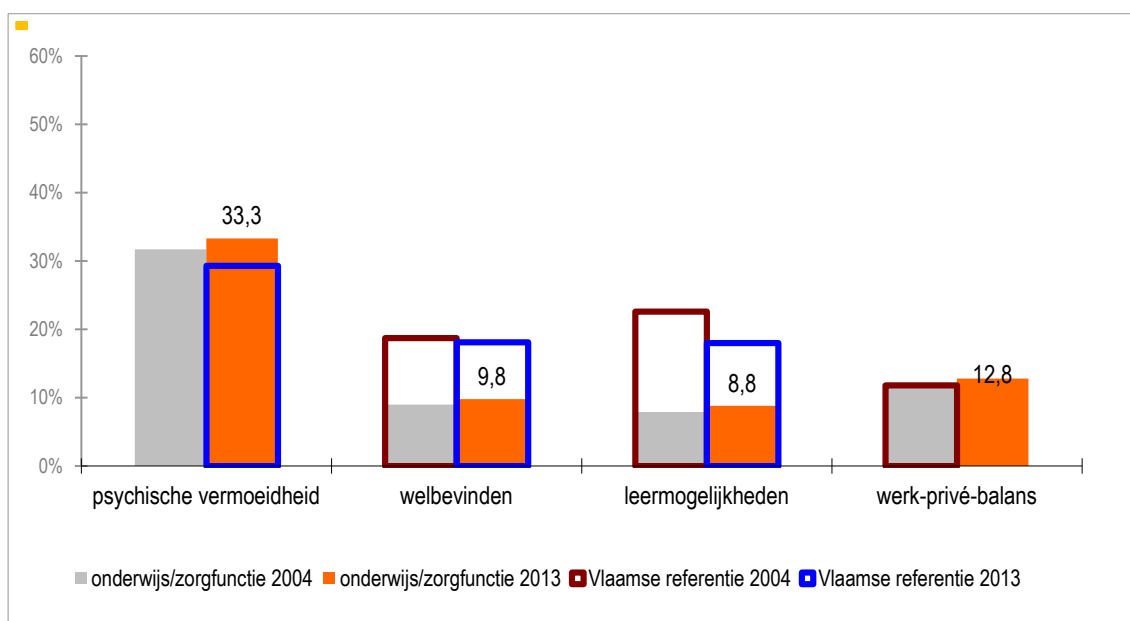
- Voor 27,1% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 29,0%. Voor 10,1% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 11,1%.
- Bij 37,4% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 8,0% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 13,1% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 23,7% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 3,8%. Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,3%.
- Bij 17,3% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹⁵. Voor 3,4% is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

¹⁵ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de onderwijs/zorgfuncties voor autonomie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

- Voor 14,0% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde. Voor 4,3% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Ook dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 5,3%.
- Bij 10,7% van de zorg/onderwijsfunctie is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹⁶. Bij 2,9% van de zorg/onderwijsfunctie is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde¹⁷.

5.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2013

Figuur 17: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) zorg/onderwijsfunctie - Vlaanderen, 2004-2013

Voor geen van de vier indicatoren is er voor de zorg/onderwijsfunctie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013.

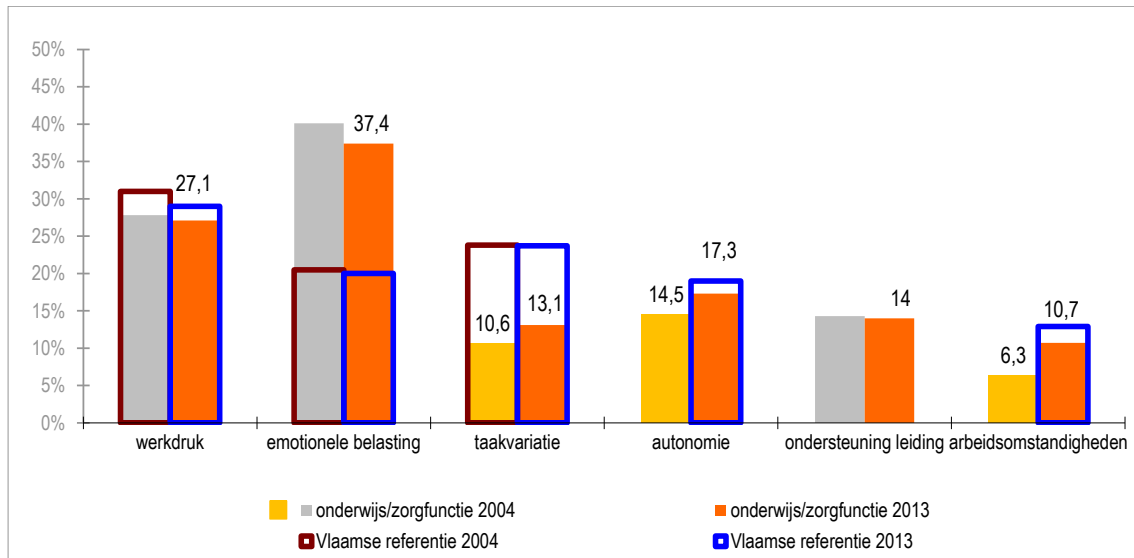
¹⁶ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de onderwijs/zorgfuncties voor belastende arbeidsomstandigheden problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

¹⁷ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de onderwijs/zorgfuncties voor belastende arbeidsomstandigheden acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden kleiner voor de zorg/onderwijsfunctie dan in Vlaanderen. Voor werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de zorg/onderwijsfunctie groter dan dat voor Vlaanderen. Voor welbevinden in het werk en leermogelijkheden is de situatie in 2013 analoog met die van 2004. Voor werk-privé-balans valt in 2013 het verschil met het Vlaamse gemiddelde weg. Voor psychische vermoeidheid scoort in 2013 een groter aandeel werknemers problematisch in de onderwijs- en zorgsector.

5.4. Evolutie risico-indicatoren zorg/onderwijsfunctie 2004-2013

Figuur 18: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) zorg/onderwijsfunctie - Vlaanderen, 2004-2013

Voor drie van de zes risico-indicatoren is er in de periode 2004-2013 sprake van een significante evolutie in het aandeel 'problematisch'. Telkens gaat het over een stijging van het aandeel problematisch. Voor taakvariatie stijgt het aandeel problematisch van 10,6% naar 13,1%. Voor autonomie stijgt het aandeel problematisch van 14,5% naar 17,3%. Voor belastende arbeidsomstandigheden is er stijging van 6,3% naar 10,7%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en taakvariatie voor de zorg/onderwijsfuncties lager dan het Vlaamse gemiddelde. Bij de risicofactor emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. In 2013 blijven de bevindingen gehandhaafd maar er is ook een verschil voor autonomie en belastende arbeidsomstandigheden¹⁸.

¹⁸ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de onderwijs/zorgfuncties voor autonomie problematisch en voor belastende arbeidsomstandigheden een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

6. Werkbaarheidsprofiel middenkader/professional

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat gegevens van 2476 middenkaders/professionals voor 2013.

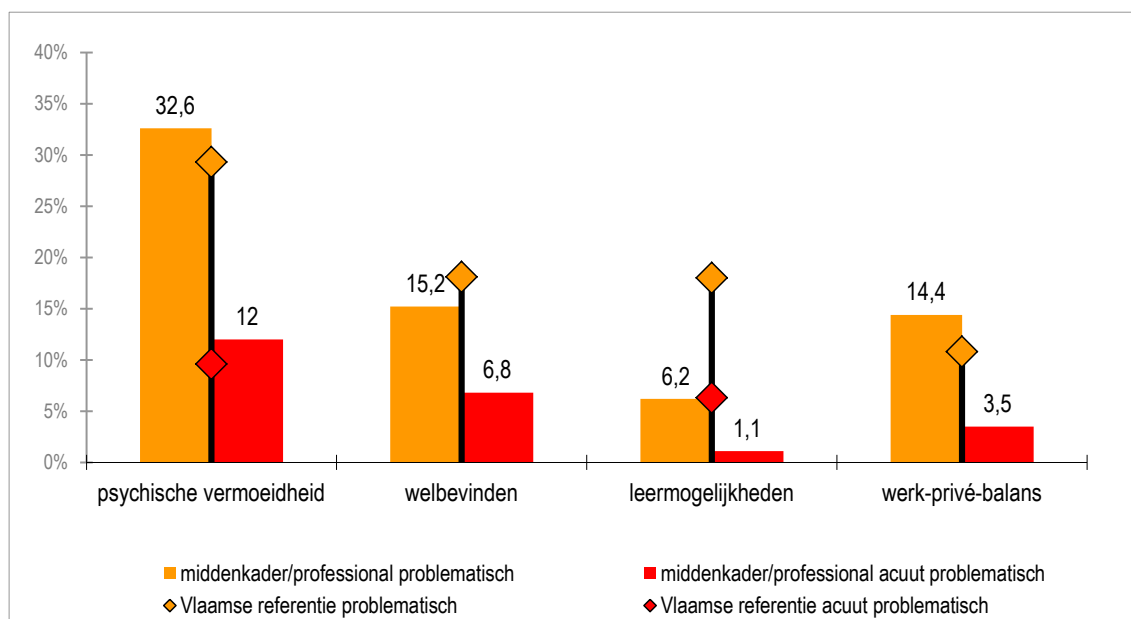
6.1. Werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor middenkaders/professionals vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 10: Werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional - Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Middenkader - professional	2445	67,4	32,6	12,0
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 9,792; p = 0,002		chi ² = 11,476; p = 0,001
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Middenkader - professional	2446	84,8	15,2	6,8
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 5,814; p = 0,016		chi ² = 0,627; p = 0,428
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Middenkader - professional	2401	93,8	6,2	1,1
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 94,180; p = 0,000		chi ² = 39,657; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Middenkader - professional	2448	85,6	14,4	3,5
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 17,963; p = 0,000		chi ² = 2,031; p = 0,154

Figuur 19: Werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional - Vlaanderen, 2013

Voor alle indicatoren zijn er in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een kleiner aandeel van de middenkader/professional problematisch. Voor werk-privé-balans en psychische vermoeidheid is de situatie omgekeerd.

- Voor 32,6% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Deze score ligt boven het Vlaamse referentiecijfer van 29,0%. Voor 12,0% is de situatie acut problematisch ('acute werkstress'). Ook hier ligt het Vlaamse referentiecijfer met 9,6% lager.
- Voor 15,2% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 6,8% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). De percentage verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 6,2% van de middenkader/professional de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,0%. Bij 1,1% van de middenkader/professional is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,3%.
- Voor 14,4% van de middenkader/professional is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage ligt hoger dan de Vlaamse referentie van 10,8%. Voor 3,5% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.

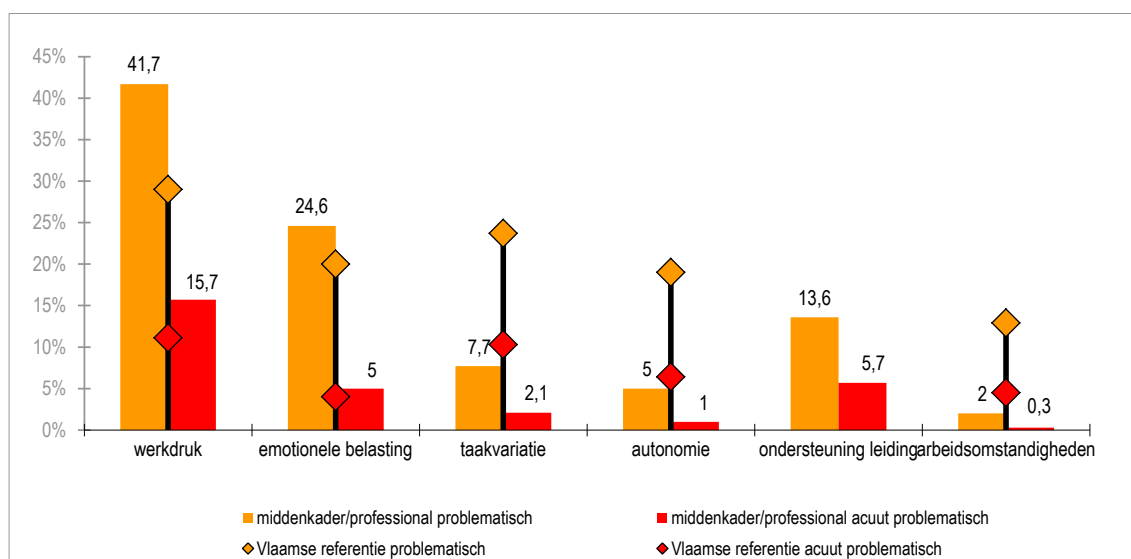
6.2. Risico-indicatoren middenkader/professional 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de risico-indicatoren voor middenkaders/professionals vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 11: Risico-indicatoren middenkader/professional - Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
Middenkader - professional	2406	58,3	41,7	15,7
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 144,270; p = 0,000		chi ² = 37,915; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING	N			
Middenkader - professional	24047	75,4	24,6	5,0
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 86,624; p = 0,000		chi ² = 25,393; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
Middenkader - professional	2407	92,3	7,7	2,1
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 147,752; p = 0,000		chi ² = 50,140; p = 0,000
AUTONOMIE	N			
Middenkader - professional	2407	95,0	5,0	1,0
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 144,623; p = 0,000		chi ² = 20,003; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
Middenkader - professional	2406	86,4	13,6	5,7
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 1,932; p = 0,165		chi ² = 0,113; p = 0,737
ARBEIDSSOMSTANDIGHEDEN	N			
Middenkader - professional	2464	98,0	2,0	0,3
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 120,533; p = 0,000		chi ² = 32,013; p = 0,000

Figuur 20: Risico-indicatoren middenkader/professional - Vlaanderen, 2013

Voor **ondersteuning leiding** is in 2013 er geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 13,6% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 5,7% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').

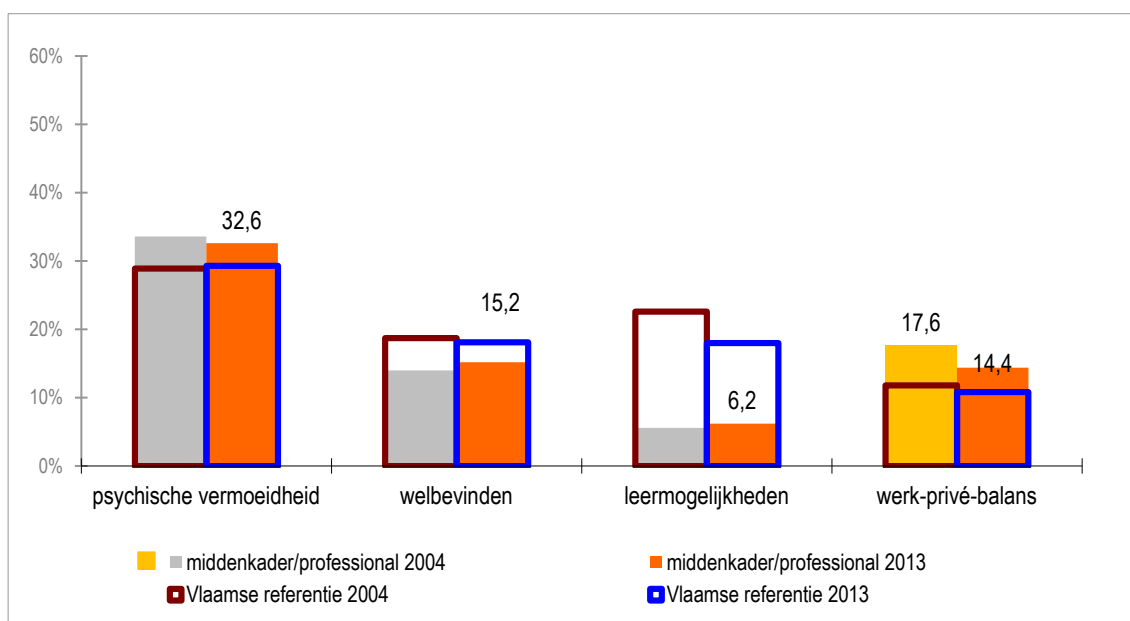
Voor **werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden** zien we in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De middenkader/professional laten voor werkdruk en emotionele belasting minder gunstige scores zien. Voor taakvariatie, autonomie en arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

- Voor 41,7% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan de Vlaamse referentie van 29,0%. Voor 15,7% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is hoger dan de Vlaamse referentie van 11,1%.
- Bij 24,6% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 5,0% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 7,7% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 23,7% ligt. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 2,1%. Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,3% ligt.

- Bij 5,0% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 19,0%. Voor 1,0% is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 6,4%.
- Bij 2,0% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 12,9% ligt. Bij 0,3% van de middenkader/professional is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt onder de Vlaamse referentie van 4,5%.

6.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren middenkader/professional 2004-2013

Figuur 21: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) middenkader/professional - Vlaanderen, 2004-2013

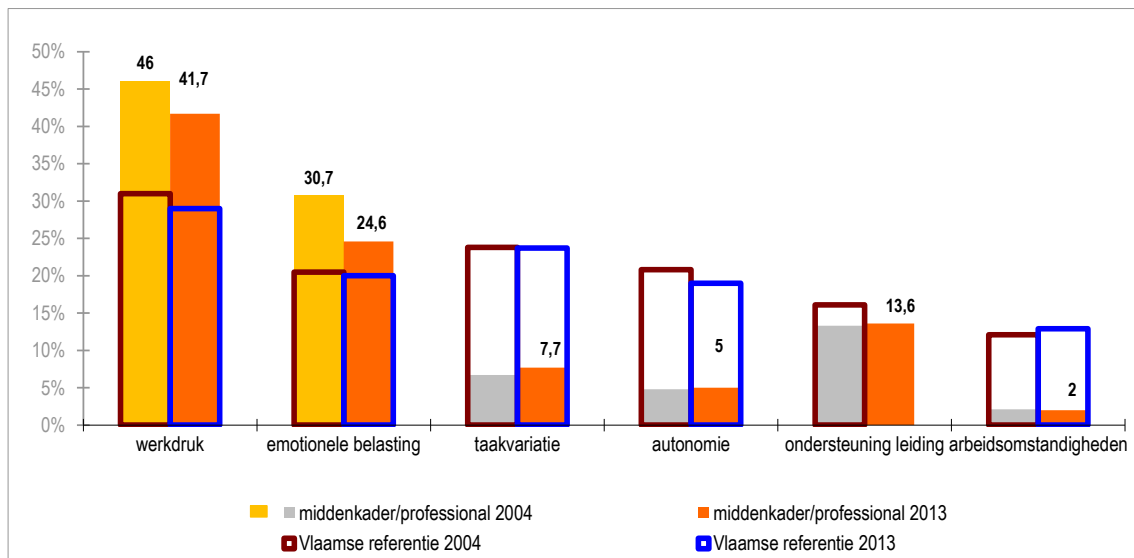

Op het vlak van werk-privé balans is er voor de middenkader/professional sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel problematisch is gedaald van 17,6% naar 14,4%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden lager voor middenkader/professional dan in Vlaanderen. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de middenkader/professional groter dan dat voor Vlaanderen. In 2013 is het beeld volledig analoog.

6.4. Evolutie risico-indicatoren middenkader/professional 2004-2013

Figuur 22: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) middenkader/professional - Vlaanderen, 2004-2013

Voor twee indicatoren is er sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013. Het aandeel werkdruk problematisch is gedaald van 46% naar 41,7%. Het aandeel emotionele belasting is gedaald van 30,7% tot 24,6%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en emotionele belasting groter voor het middenkader/professional dan het gemiddelde. Voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden is de situatie omgekeerd. De middenkaders/professionals hebben een lager aandeel problematisch. Het beeld in 2013 is analoog met uitzondering van de risico-indicator ondersteuning leiding. In 2013 is er voor deze indicator geen verschil meer vast te stellen met het Vlaamse gemiddelde.

7. Werkbaarheidsprofiel kader/directie

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat gegevens van 852 werknemers met een kader- of directiefunctie voor 2013.

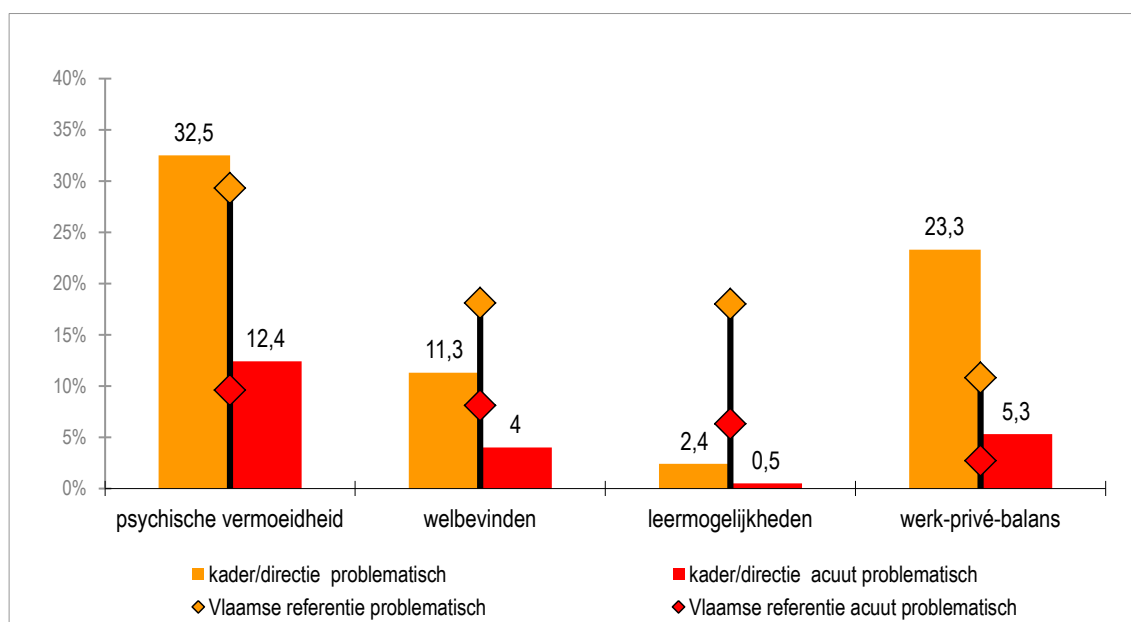
7.1. Werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor kader- en directieleden vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 12: Werkbaarheidsindicatoren kader/directie - Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Kader of directie	839	67,5	32,5	12,4
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 3,845; p = 0,050		chi ² = 6,940; p = 0,008
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Kader of directie	841	88,7	11,3	4,0
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 26,034; p = 0,000		chi ² = 17,126; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Kader of directie	820	97,6	2,4	0,5
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 85,950; p = 0,000		chi ² = 22,170; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Kader of directie	838	76,7	23,3	5,3
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 129,305; p = 0,000		chi ² = 18,061; p = 0,000

Figuur 23: Werkbaarheidsindicatoren kader/directie - Vlaanderen, 2013

Voor alle indicatoren zijn er in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor welbevinden in het werk en voor leermogelijkheden is de situatie voor een kleiner aandeel van de kader/directie problematisch. Voor werk-privé-balans en psychische vermoeidheid is de situatie omgekeerd.

- Voor 32,5% van de kader/directie is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,3%. Voor 12,4% is de situatie acut problematisch ('acute werkstress'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 9,6%.
- Voor 11,3% van de kader/directie is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 4,0% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 8,1%.
- Bij 2,4% van de kader/directie de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,0%. Bij 0,5% van de kader/directie is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,3%.
- Voor 23,3% van de kader/directie is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage is meer dan dubbel zo hoog als de Vlaamse referentie van 10,8%. Voor 5,3% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict'). Ook dit aandeel ligt beduidend hoger dan de Vlaamse referentie van 2,7%.

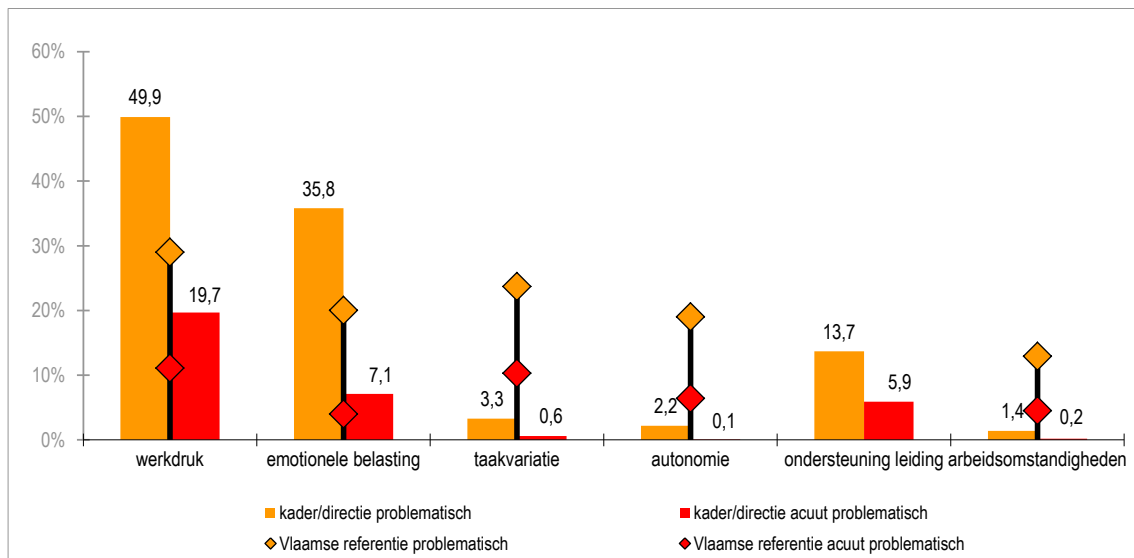
7.2. Risico-indicatoren kader/directie 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de risico-indicatoren voor kader- en directieleden vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 13: Risico-indicatoren kader/directie - Vlaanderen, 2013

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK				
	N			
Kader of directie	819	50,1	49,9	19,7
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 177,357; p = 0,000		chi ² = 61,807; p = 0,000
EMOTIONELE BELASTING				
	N			
Kader of directie	819	64,2	35,8	7,1
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 222,764; p = 0,000		chi ² = 45,552; p = 0,000
TAAKVARIATIE				
	N			
Kader of directie	820	96,7	3,3	0,6
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 118,504; p = 0,000		chi ² = 35,915; p = 0,000
AUTONOMIE				
	N			
Kader of directie	819	97,8	2,2	0,1
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 92,562; p = 0,000		chi ² = 14,532; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING				
	N			
Kader of directie	809	86,3	13,7	5,9
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 0,630; p = 0,427		chi ² = 0,383; p = 0,536
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN				
	N			
Kader of directie	849	98,6	1,4	0,2
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 53,436; p = 0,000		chi ² = 12,855; p = 0,000

Figuur 24: Risico-indicatoren kader/directie - Vlaamse referentie, 2013

Voor ondersteuning leiding is in 2013 er geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde:

- Voor 13,7% van de middenkader/professional is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding') en voor 5,9% is de situatie acut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding').

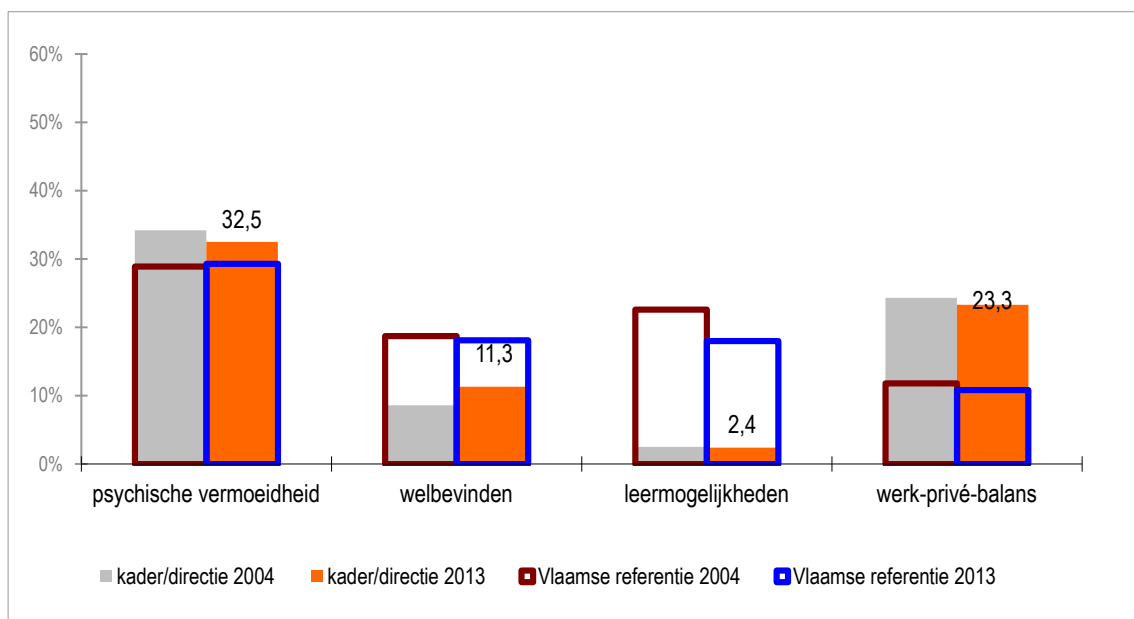
Voor alle andere risico-indicatoren zien we in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De kader/directie laten voor werkdruk en emotionele belasting minder gunstige scores zien. Voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

- Voor 49,9% van de kader/directie is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel ligt hoger dan de Vlaamse referentie van 29,0%. Voor 19,7% is ze acut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel is hoger dan de Vlaamse referentie van 11,1%.
- Bij 35,8% van de kader/directie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 7,1% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 3,3% van de kader/directie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit percentage ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 23,7% ligt. Het aandeel acut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 0,6%. Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer dat op 10,3% ligt.

- Bij 2,2% van de kader/directie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 19,0%. Voor 0,1% van de kader/directie is de situatie op het vlak van autonomie acuut problematisch ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan de Vlaamse referentie van 6,4%.
- Bij 1,4% van de kader/directie is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer, dat op 12,9% ligt. 0,2% van de kaders/directie bevinden zich op het vlak van belastende omstandigheden in een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt onder de Vlaamse referentie van 4,5%.

7.3. Evolutie werkbaarheidsindicatoren kader/directie 2004-2013

Figuur 25: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) kader/directie - Vlaanderen, 2004-2013

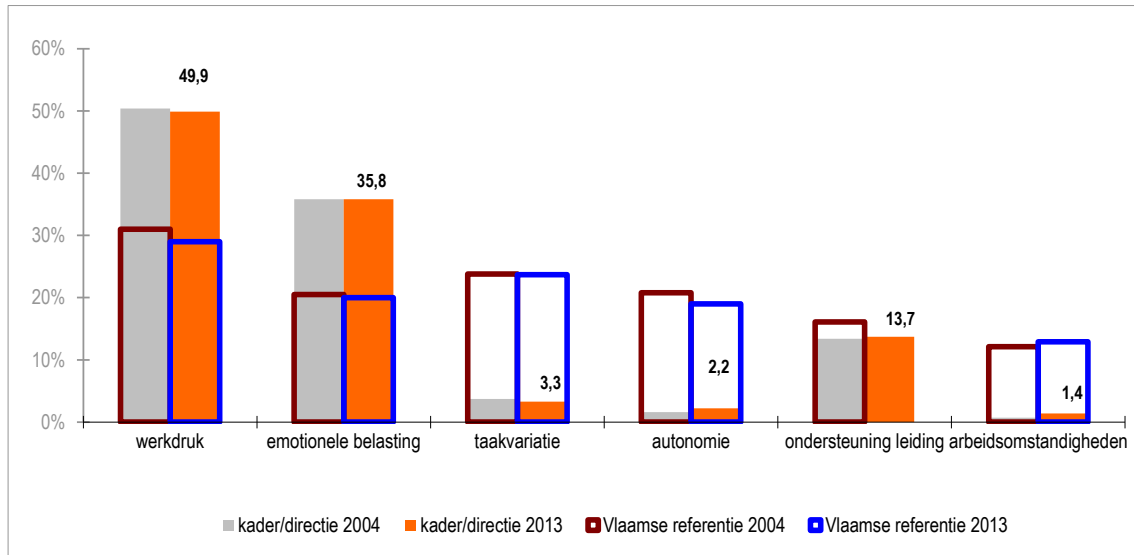

Voor geen van de vier indicatoren is er voor de kader/directie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2010.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden lager voor de kader/directie dan in Vlaanderen. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans is het aandeel problematisch voor de kader/directie hoger dan dat voor Vlaanderen. In 2013 is de situatie analoog.

7.4. Evolutie risico-indicatoren kader/directie 2004-2013

Figuur 26: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) kader/directie - Vlaanderen, 2004-2013

Voor geen van zes risico-indicatoren is er sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk en emotionele belasting hoger voor de kader/directie dan het gemiddelde. Voor taakvariatie, autonomie, ondersteuning leiding en arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd. De directie/kaders hebben een lager aandeel problematisch. Het beeld in 2013 is volledig analoog met uitzondering van relatie leiding waar er voor 2013 geen verschil meer is met het Vlaamse gemiddelde.

Referentielijst

Bourdeaud'hui, R., Janssens F., Vanderhaeghe, S. (2004), [Nulmeting Vlaamse Werkbaarheidsmonitor. Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid op de Vlaamse arbeidsmarkt 2004](#)

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2009), [Technische nota, Werkbaar werk bij zes beroepsgroepen 2007. Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor loontrekkenden voor zes beroepsgroepen 2004-2007](#)

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2011), [Technische nota: Werkbaar werk bij zes beroepsgroepen 2010. Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid voor werknemers voor zes beroepsgroepen 2004-2010](#)

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2013), [Informatiedossier Vlaamse Werkbaarheidsmonitor werknemers, Indicatoren voor de kwaliteit van de arbeid op de Vlaamse arbeidsmarkt evolutie 2004-2007-2010-2013, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2013](#)

Bourdeaud'hui, R., Vanderhaeghe, S. (2013), [Methodologische nota, vergelijking van de methodologie van de werkbaarheidsmonitor werknemers 2004-2007-2010-2013 en zelfstandige ondernemers 2007-2010-2013, SERV/Stichting Innovatie & Arbeid, Brussel, 2013](#)

Van Ruyseveldt, J., De Witte, H. & Janssens, F. (2002), Welzijn in het werk op de weegschaal. Onderzoek naar mogelijke invullingen van het concept 'werkbaarheidsgraad' en de haalbaarheid van een monitoringsysteem voor Vlaanderen, HIVA: Leuven

Bijlage 1: Werkbaarheidsprofiel zorgmedewerker

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat voor 2013 gegevens van 1701 respondenten met een zorgfunctie¹⁹.

Werkbaarheidsindicatoren zorgmedewerker 2013

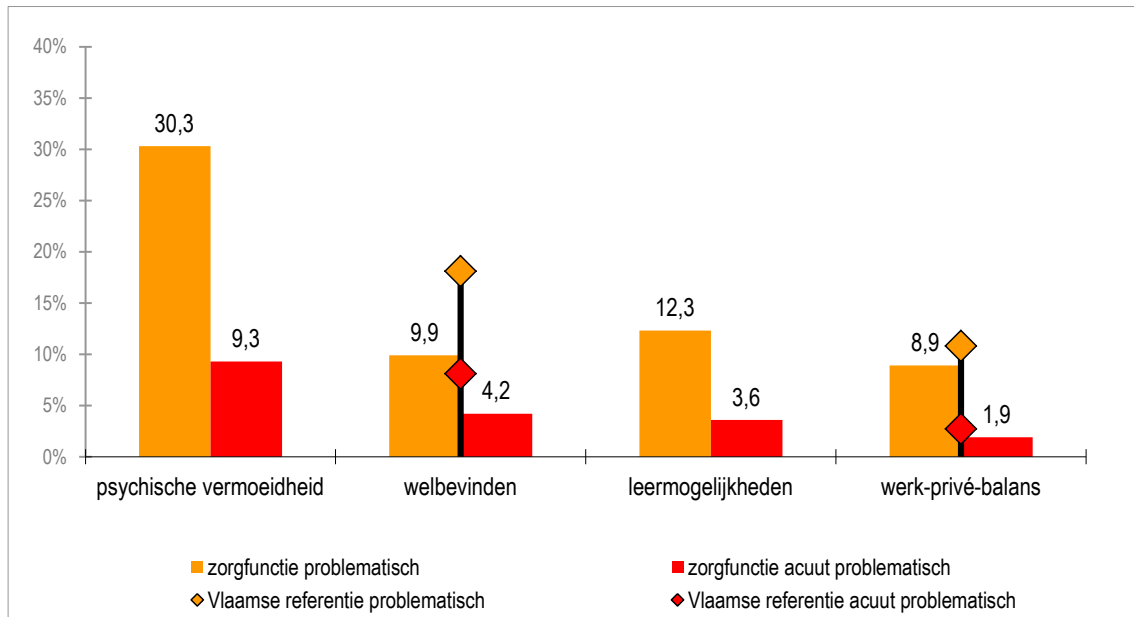
In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor de zorgmedewerker vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 14: Werkbaarheidsindicatoren zorgmedewerker – Vlaanderen (2013)

		niet problematisch	problematisch	acut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
zorgfunctie	1465	69,7	30,3	9,3
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 0,004; p = 0,949		chi ² = 1,375; p = 0,241
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
zorgfunctie	1660	90,1	9,9	4,2
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 50,909; p = 0,000		chi ² = 19,208; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
zorgfunctie	1648	87,7	12,3	3,6
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 0,699; p = 0,403		chi ² = 1,238; p = 0,266
WERK-PRIVE-BALANS	N			
zorgfunctie	1669	91,1	8,9	1,9
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 16,382; p = 0,000		chi ² = 8,697; p = 0,003

¹⁹ De significantietoetsing op het verschil met het (gewogen) Vlaamse gemiddelde is gebaseerd op een indeling in 7 beroepsgroepen: kortgeschoolde arbeiders, geschoolde arbeiders, uitvoerende bedienden, (midden)kader/professional, kader/directie, zorgfuncties en onderwijsfuncties.

Figuur 27: Werkbaarheidsindicatoren zorgfunctie – Vlaanderen (2013)

Voor psychische vermoeidheid en leermogelijkheden is er geen verschil met het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 30,3% van de zorgmedewerkers is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress') en voor 9,3% is de situatie acut problematisch ('acute werkstress').
- Bij 12,3% van de zorgmedewerkers is de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden') en voor 3,6% is er sprake van een acut problematische situatie ('geen leermogelijkheden').

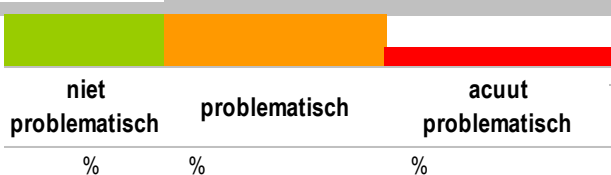
Voor welbevinden in het werk en werk-privé-balans zijn er in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. Voor beide indicatoren is de situatie voor een kleiner aandeel van de zorgmedewerkers problematisch.

- Voor 9,9% van de zorgmedewerkers is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 4,2% is de situatie acut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie hoger namelijk op 8,1%.
- Voor 8,9% van de zorgmedewerkers is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,8%. Voor 1,9% is de situatie acut problematisch ('acut werk-privé-conflict'). Ook dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 2,7%.

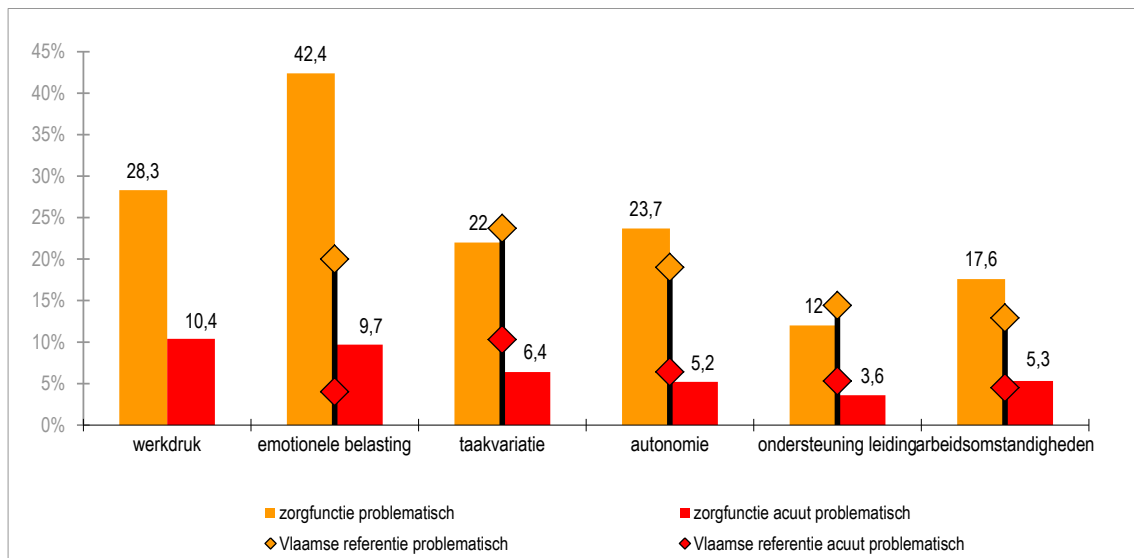
Risico-indicatoren zorgmedewerker 2013

In de onderstaande tabel en figuur worden de risico-indicatoren voor de zorgmedewerker vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 15: Risico-indicatoren voor de zorgmedewerker – Vlaanderen (2013)

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK	N			
zorgfunctie	1651	71,7	28,3	10,4
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 3,380; p = 0,066		chi ² = 2,264; p = 0,132
EMOTIONELE BELASTING	N			
zorgfunctie	1643	57,6	42,4	9,7
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 506,846; p = 0,000		chi ² = 143,546; p = 0,000
TAAKVARIATIE	N			
zorgfunctie	1654	78,0	22,0	6,4
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 66,782; p = 0,000		chi ² = 10,960; p = 0,001
AUTONOMIE	N			
zorgfunctie	1648	76,3	23,7	5,2
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 118,514; p = 0,000		chi ² = 14,174; p = 0,000
ONDERSTEUNING LEIDING	N			
zorgfunctie	1648	88,0	12,0	3,6
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 9,749; p = 0,002		chi ² = 11,248; p = 0,001
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN	N			
zorgfunctie	1683	82,4	17,6	5,3
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 171,543; p = 0,000		chi ² = 48,578; p = 0,000

Figuur 28: Risico-indicatoren voor de zorgmedewerker – Vlaanderen (2013)

Voor werkdruk is er geen significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 28,3% van de zorgfunctie is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Voor 10,4% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk').

Voor alle andere risico-indicatoren zien we in 2013 significante verschillen met het Vlaamse gemiddelde. De zorgfunctie laten voor ondersteuning leiding gunstigere scores zien. Voor emotionele belasting, taakvariatie, autonomie en belastende arbeidsomstandigheden is het beeld omgekeerd.

- Bij 42,4% van de zorgfunctie is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt dubbel zo hoog als het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 9,7% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 22,0% van de zorgfunctie is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde²⁰. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 6,4%. Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde²¹
- Bij 23,7% van de zorgfunctie is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referen-

²⁰ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de zorgfuncties voor taakvariatie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

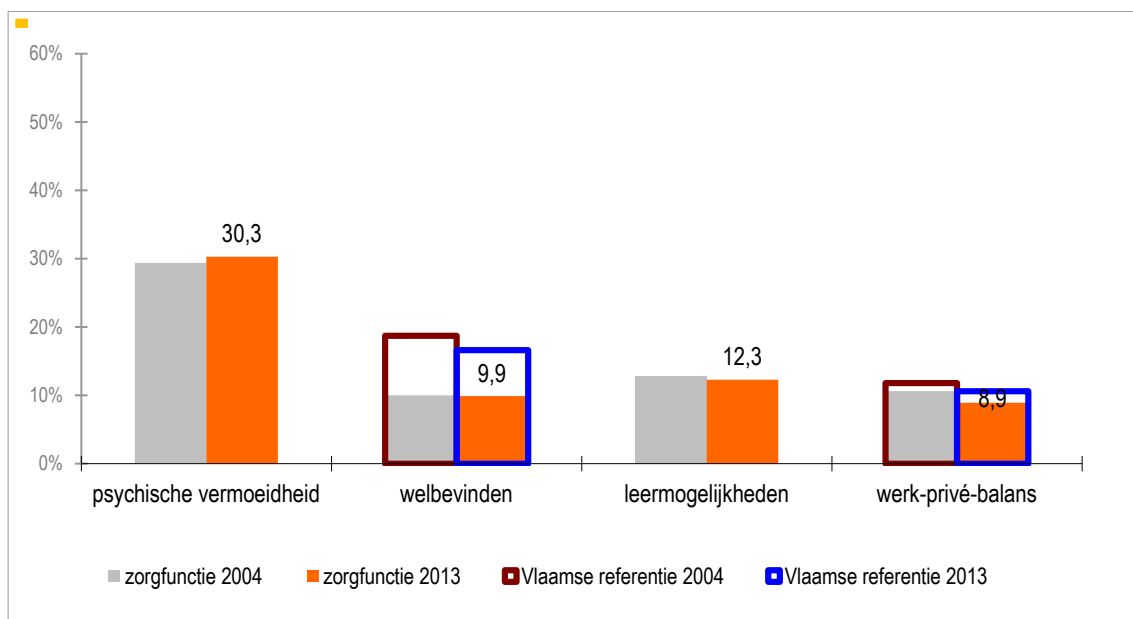
²¹ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de zorgfuncties voor taakvariatie acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

tecijfer van 19%. Voor 5,2% is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel verschilt van het Vlaamse gemiddelde²²

- Voor 12,0% van de zorgfunctie is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 14,4%. Voor 3,6% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Ook dit aandeel ligt onder het Vlaamse referentiecijfer van 5,3%.
- Bij 17,6% van de zorgfunctie is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 12,9%. Bij 5,3% van de zorgfuncties is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,5%.

Evolutie werkbaarheidsindicatoren zorgmedewerker 2004-2013²³

Figuur 29: -Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) zorgmedewerker – Vlaanderen (2004-2013)

²² De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de zorgfuncties voor autonomie acuut problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

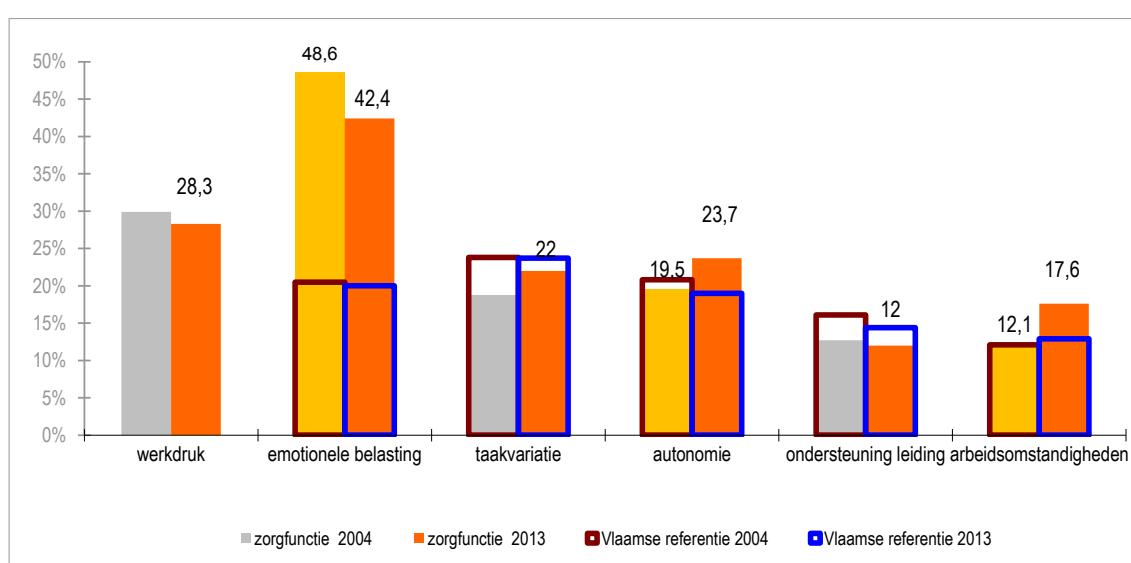
²³ In 2004 werd er -in tegenstelling met de bevraging 2013- geen onderscheid gemaakt tussen de zorg en de onderwijsfuncties. De zorgfuncties voor 2004 voor deze analyse werden bekomen door de respondenten met een zorg/onderwijsfunctie te combineren met de sector gezondheids- en welzijnzorg. Op die manier kregen voor 2004 817 respondenten het label 'zorgfunctie'.

Voor geen van de vier indicatoren is er voor de zorgfunctie sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en werk-privé-balans kleiner voor de zorgfunctie dan in Vlaanderen. Voor 2013 is de situatie analoog met die van 2004.

Evolutie risico-indicatoren zorgmedewerker 2004-2013

Figuur 30: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) voor de zorgfunctie – Vlaanderen (2004-2013)

Voor drie van de zes risico-indicatoren is er in de periode 2004-2013 sprake van een significante evolutie in het aandeel 'problematisch'. Voor emotionele belasting daalt het aandeel van 48,6% naar 42,4%. In het geval van autonomie en belastende arbeidsomstandigheden gaat het over een stijging van het aandeel problematisch. Voor autonomie stijgt het aandeel problematisch van 19,6% naar 23,7%. Voor belastende arbeidsomstandigheden is er stijging van 12,1% naar 17,6%.

In 2004 was het aandeel problematisch voor ondersteuning leiding voor de zorgfuncties lager dan het gemiddelde. Bij de risicofactor emotionele belasting, taakvariatie en autonomie krijgen we het omgekeerde beeld²⁴. In 2013 blijven de bevindingen gehandhaafd.

²⁴ De loglineaire toetsing op basis van het gewogen gemiddelde laat voor de zorgfuncties voor taakvariatie problematisch en autonomie problematisch een hoger aandeel zien dan het Vlaamse gemiddelde

Bijlage 2: Werkbaarheidsprofiel onderwijzend personeel

Het databestand van de werkbaarheidsmonitor bevat voor 2013 gegevens van 1436 respondenten met een onderwijsfunctie²⁵.

Werkbaarheidsindicatoren voor het onderwijzend personeel 2013

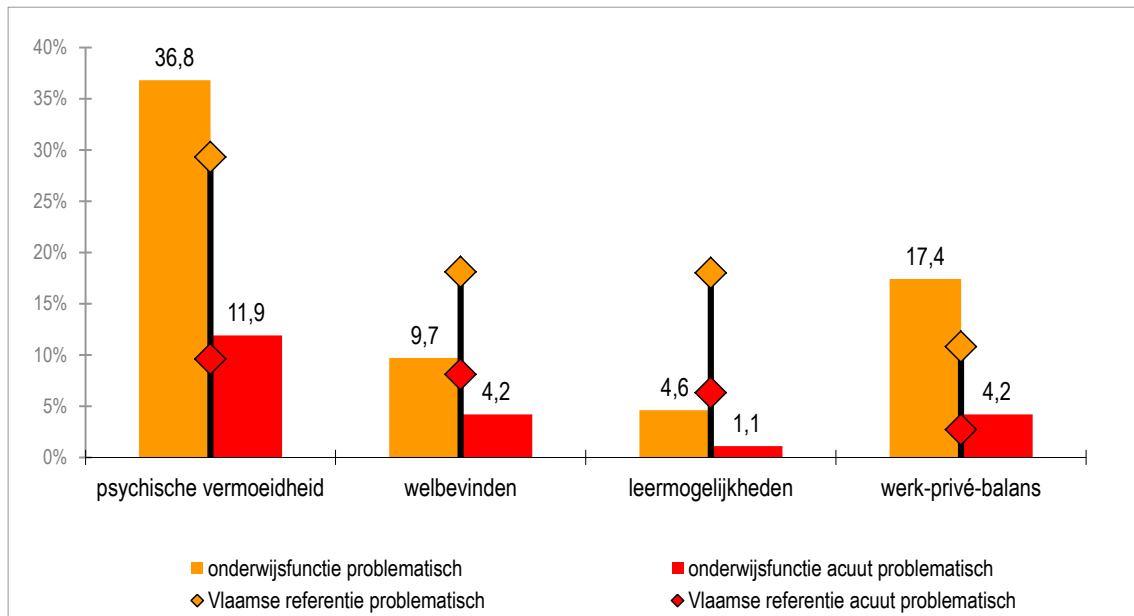
In de onderstaande tabel en figuur worden de werkbaarheidsindicatoren voor het onderwijzend personeel vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Tabel 16: Werkbaarheidsindicatoren onderwijzend personeel – Vlaanderen, 2013

				
		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
PSYCHISCHE VERMOEIDHEID	N			
Onderwijsfunctie	1409	63,2	36,8	11,9
Vlaamse referentie	15629	70,7	29,3	9,6
		chi ² = 32,512; p = 0,000		chi ² = 6,073; p = 0,014
WELBEVINDEN IN HET WERK	N			
Onderwijsfunctie	1412	90,3	9,7	4,1
Vlaamse referentie	15659	81,9	18,1	8,1
		chi ² = 46,893; p = 0,000		chi ² = 18,199; p = 0,000
LEERMOGELIJKHEDEN	N			
Onderwijsfunctie	1389	95,4	4,6	1,1
Vlaamse referentie	15428	82,0	18,0	6,3
		chi ² = 74,020; p = 0,000		chi ² = 20,228; p = 0,000
WERK-PRIVE-BALANS	N			
Onderwijsfunctie	1419	82,6	17,4	4,2
Vlaamse referentie	15666	89,2	10,8	2,7
		chi ² = 48,234; p = 0,000		chi ² = 9,122; p = 0,003

²⁵ De significantietoetsing op het verschil met het (gewogen) Vlaamse gemiddelde is gebaseerd op een indeling in 7 beroepsgroepen: kortgeschoolde arbeiders, geschoolde arbeiders, uitvoerende bedienden, (midden)kader/professional, kader/directie, zorgfuncties en onderwijsfuncties.

Figuur 31: Werkbaarheidsindicatoren onderwijzend personeel – Vlaanderen, 2013

Voor elk van de vier werkbaarheidsindicatoren is er verschil met het Vlaamse gemiddelde. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé balans is het aandeel problematisch het onderwijzend personeel hoger dan het Vlaamse gemiddelde, voor welbevinden en leermogelijkheden is het aandeel lager.

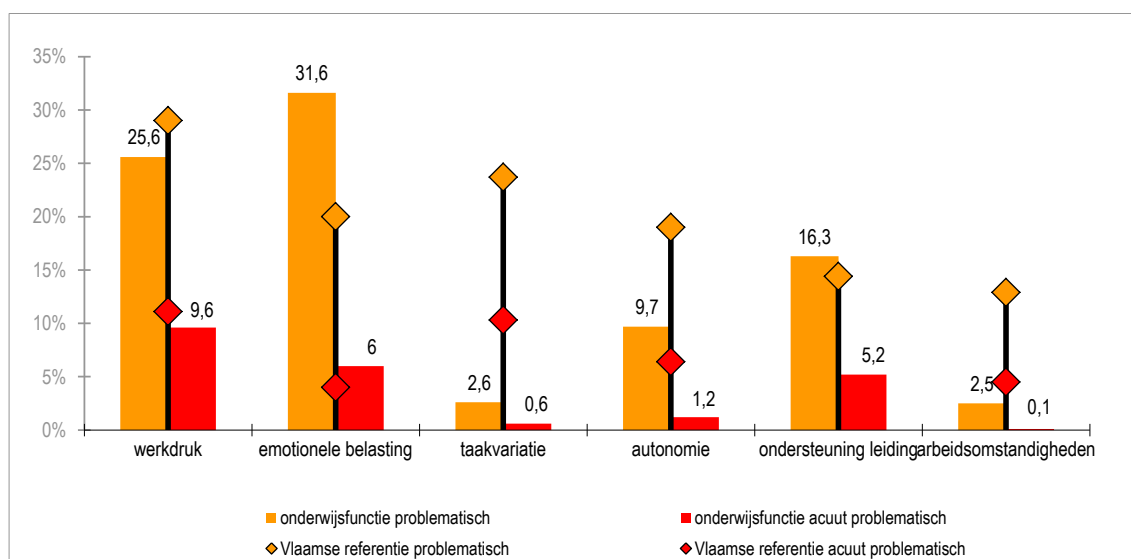
- Voor 36,8% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van psychische vermoeidheid problematisch ('werkstress'). Dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 29,3%. Voor 11,9% is de situatie acuut problematisch ('acute werkstress'). Ook dit aandeel is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 9,6%.
- Voor 9,7% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van welbevinden in het werk problematisch ('motivatieproblemen'). Dit percentage is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18,1%. Voor 4,2% is de situatie acuut problematisch ('ernstige demotivatie'). Ook hier ligt de Vlaamse referentie hoger namelijk op 8,1%.
- Bij 4,6% van het onderwijzend personeel de situatie op het vlak van leermogelijkheden problematisch ('onvoldoende leermogelijkheden'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 18%. Voor 1,1% is er sprake van een acuut problematische situatie ('geen leermogelijkheden'). Ook dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,3%.
- Voor 17,4% van het onderwijzend personeel is de werk-privé-balans problematisch ('problemen met werk-privé-combinatie'). Dit percentage is hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,8%. Voor 4,2% is de situatie acuut problematisch ('acuut werk-privé-conflict'). Ook dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 2,7%.

Risico-indicatoren onderwijzend personeel 2013

Tabel 17: Risico-indicatoren onderwijzend personeel – Vlaanderen, 2013

		niet problematisch	problematisch	acuut problematisch
		%	%	%
WERKDRUK				
	N			
Onderwijsfunctie	1391	74,4	25,6	9,6
Vlaamse referentie	15467	71,0	29,0	11,1
		chi ² = 16,970; p = 0,000		chi ² = 5,846; p = 0,016
EMOTIONELE BELASTING				
	N			
Onderwijsfunctie	1394	68,4	31,6	6,0
Vlaamse referentie	15453	80,0	20,0	4,0
		chi ² = 140,587; p = 0,000		chi ² = 25,633; p = 0,000
TAAKVARIATIE				
	N			
Onderwijsfunctie	1396	97,4	2,6	0,6
Vlaamse referentie	15476	76,3	23,7	10,3
		chi ² = 153,341; p = 0,000		chi ² = 44,084; p = 0,000
AUTONOMIE				
	N			
Onderwijsfunctie	1387	90,3	9,7	1,2
Vlaamse referentie	15431	81,0	19,0	6,4
		chi ² = 17,114; p = 0,000		chi ² = 9,899; p = 0,002
ONDERSTEUNING LEIDING				
	N			
Onderwijsfunctie	1391	83,7	16,3	5,2
Vlaamse referentie	15442	85,6	14,4	5,3
		chi ² = 4,415; p = 0,036		chi ² = 0,072; p = 0,788
ARBEIDSOMSTANDIGHEDEN				
	N			
Onderwijsfunctie	1426	97,5	2,5	0,1
Vlaamse referentie	15727	87,1	12,9	4,5
		chi ² = 52,374; p = 0,000		chi ² = 11,657; p = 0,001

Figuur 32: Risico-indicatoren onderwijzend personeel – Vlaanderen, 2013

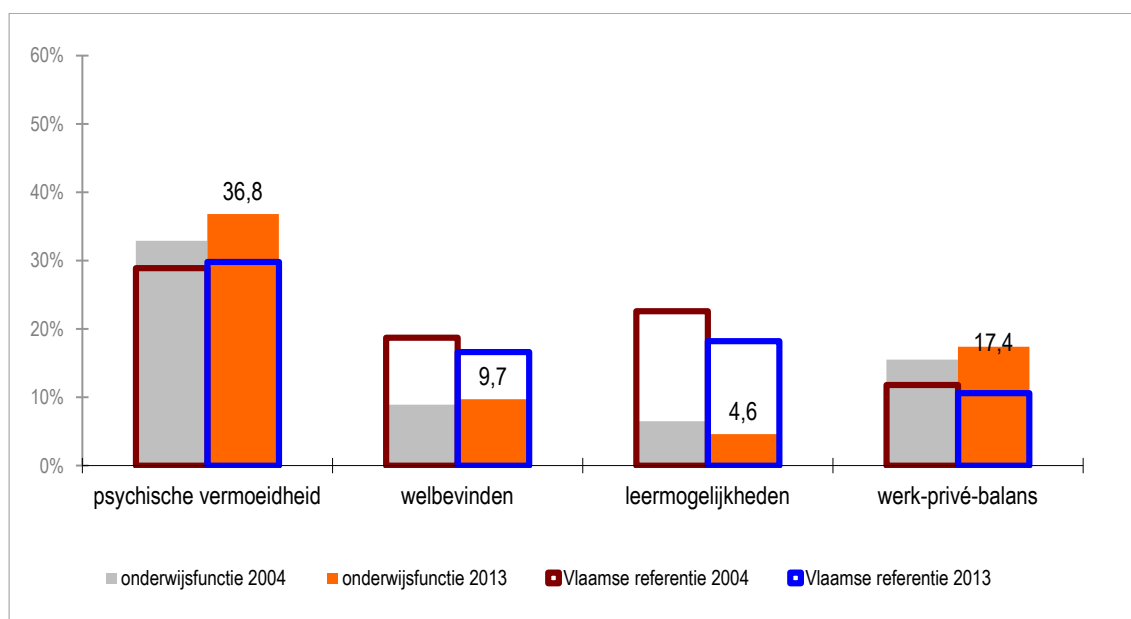
Voor alle indicatoren is er significant verschil met het Vlaamse gemiddelde.

- Voor 25,6% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van de werkdruk problematisch ('hoge werkdruk'). Dit aandeel is lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 29%. Voor 9,6% is ze acuut problematisch ('extreem hoge werkdruk'). Ook dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 11,1%.
- Bij 31,6% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van emotionele belasting problematisch ('emotioneel belastend werk'). Deze score ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 20,0%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem emotioneel belastend werk') ligt op 6,0% en ligt ook hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,0%.
- Bij 2,6% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van taakvariatie problematisch ('routinematig werk'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 23,7%. Het aandeel acuut problematisch ('extreem routinematig werk') ligt op 0,6%. Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 10,3%.
- Bij 9,7% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van autonomie problematisch ('onvoldoende autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 19%. Voor 1,2% is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem beperkte autonomie'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 6,4%.
- Voor 16,3% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van ondersteuning vanuit de directe leiding problematisch ('onvoldoende steun directe leiding'). Dit aandeel ligt hoger dan het Vlaamse referentiecijfer van 14,4%. Voor 5,2% is de situatie acuut problematisch ('negatieve relatie met de directe leiding'). Dit aandeel verschilt niet van het Vlaamse gemiddelde.
- Bij 2,1% van het onderwijzend personeel is de situatie op het vlak van de arbeidsomstandigheden problematisch ('belastende arbeidsomstandigheden'). Dit

aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 12,9%. Bij 0,1% van de onderwijsfuncties is er sprake van een acuut problematische situatie ('extreem belastende arbeidsomstandigheden'). Dit aandeel ligt lager dan het Vlaamse referentiecijfer van 4,5%.

Evolutie werkbaarheidsindicatoren onderwijzend personeel 2004-2013²⁶

Figuur 33: Evolutie werkbaarheidsindicatoren (aandeel problematisch) onderwijzend personeel – Vlaanderen, 2004-2013

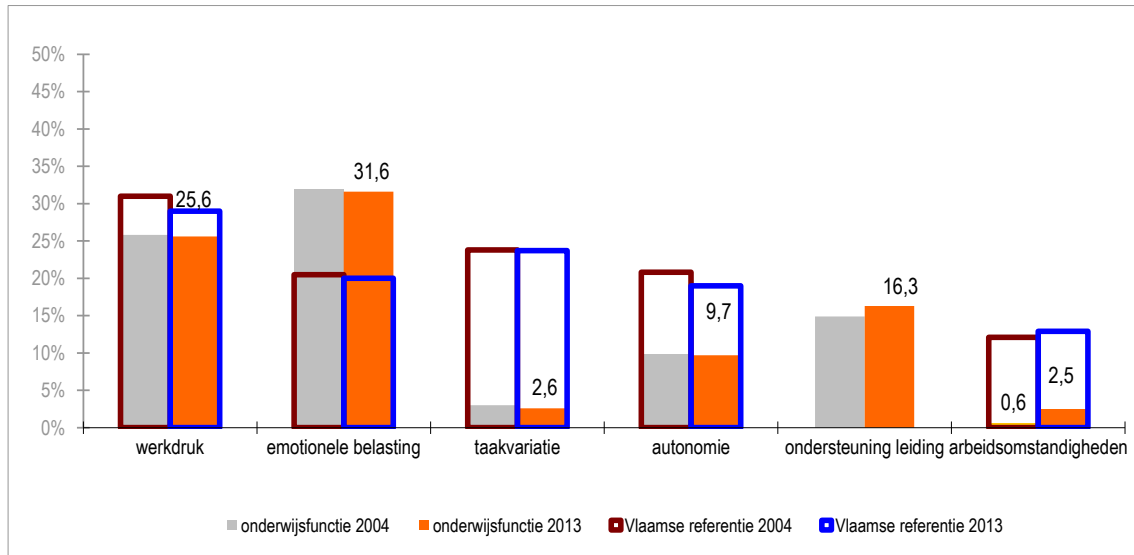
Voor geen van de vier indicatoren is er voor het onderwijzend personeel sprake van een significante evolutie in de periode 2004-2013.

In 2004 was het aandeel problematisch voor welbevinden en leermogelijkheden voor het onderwijzend personeel kleiner dan in Vlaanderen. Voor psychische vermoeidheid en werk-privé-balans was het aandeel problematisch hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor 2013 is de situatie analoog met die van 2004.

²⁶ In 2004 werd er -in tegenstelling met de bevraging 2013- geen onderscheid gemaakt tussen de zorg en de onderwijsfuncties. De onderwijsfuncties voor 2004 voor deze analyse werden bekomen door de respondenten met een zorg/onderwijsfunctie te combineren met de sector onderwijs. Op die manier kregen voor 2004 890 respondenten het label 'onderwijsfunctie'.

Evolutie risico-indicatoren onderwijzend personeel 2004-2013

Figuur 34: Evolutie risico-indicatoren (aandeel problematisch) voor het onderwijzend personeel – Vlaanderen, 2004-2013

Voor belastende arbeidsomstandigheden is er in de periode 2004-2013 sprake van een significante evolutie in het aandeel 'problematisch'. Het aandeel belastende arbeidsomstandigheden stijgt van 0,6% in 2004 naar 2,5% in 2013.

In 2004 was het aandeel problematisch voor werkdruk, taakvariatie, autonomie en belastende arbeidsomstandigheden lager dan de Vlaamse gemiddelde. Bij de risicofactor emotionele belasting krijgen we het omgekeerde beeld. In 2013 blijven de bevindingen gehandhaafd.

Besluit

Dit rapport geeft een overzicht van de resultaten van de werkbaarheidsenquête 2013 voor werknemers in verschillende beroepsgroepen: kortgeschoolde arbeiders, geschoolde arbeiders/technici, uitvoerend bedienden, middenkader/professional, kader/directie, zorgmedewerkers en onderwijskrachten. Enerzijds wordt de aandacht toegespitst op vier facetten van de arbeidskwaliteit of werkbaarheid: de psychische vermoeidheid, het welbevinden in het werk, de leermogelijkheden en de werk-privé-balans. Dit zijn de werkbaarheidsindicatoren. Anderzijds wordt ook ingezoomd op zes kernfactoren uit de arbeidssituatie die de werkbaarheid van de jobs bedreigen of bevorderen: de werkdruk, de emotionele belasting, de taakvariatie, de autonomie in de job, de relatie met de directe leiding en de (fysieke) arbeidsomstandigheden. Dit zijn de risico-indicatoren. Voor elke beroepsgroep wordt de evolutie van de werkbaarheids- en risico-indicatoren tussen 2004 en 2013 in kaart gebracht. Voor 2013 worden de cijfers (werkbaarheids- en risico-indicatoren) voor elke groep vergeleken met het gemiddelde voor de werknemers in Vlaanderen. Een greep uit de belangrijkste vaststellingen:

- Bij kortgeschoolde arbeiders is het aandeel dat problematisch scoort voor leermogelijkheden (46,7%) veel hoger dan bij de andere beroepsgroepen (18% gemiddeld voor Vlaanderen). Het percentage is tussen 2004 en 2013 wel gedaald van 52,3% tot 46,7%.
- Bij de geschoolde arbeiders/technici ligt het aandeel dat problematisch scoort voor psychische vermoeidheid (24,3%) en werk-privé-balans (7,7%) lager dan gemiddeld (respectievelijk 29,3% en 10,8%).
- Ongeveer 1 op 3 (29,6%) van de uitvoerend bedienden heeft een job die problematisch scoort voor taakvariatie.
- Het aandeel dat problematisch scoort voor werk-privé-balans daalde bij de middenkaders/professionals tussen 2004 en 2013 van 17,6% tot 14,4%.
- Bij kader- en directieleden ligt het aandeel dat problematisch scoort voor werkstress (32,5%) en werk-privé-balans (23,3%) hoger dan gemiddeld (respectievelijk 29,3% en 10,8%).
- Het onderwijzend personeel tekent het hoogste percentage op voor problematisch psychische vermoeidheid (36,8%).
- Bij de zorgmedewerkers nam het aandeel dat problematisch scoort voor (fysieke) belastende arbeidsomstandigheden tussen 2004 en 2013 toe van 12,1% tot 17,6%.